

Блъгарски Книжици.

ПОВРЕМЕННО СПИСАНИЕ

на

Блъгарскъ-тъ Книжнинъ.

Чрежда са

отъ

димитрий лътъевъ.

Часть пръвъ.

Феврари: Книжка Пръвъ

№ 3

Съдържание:

- I Продължение отъ Житие-то св. Влimentа.
- II Съвременно състояние на банките.
- III Послѣдни-ты съраници отъ блъгар. История.
- IV Троанъ и Ангелица Стихъ отвореніе.
- V Съвременна автографа.

Дариградъ-Галата.

Книгопечатницата на Д. Панкова и В. Миркова.

1858.

ИЗВЕСТЬЕ

отъ

настолителитѣ на Блг. книжини.

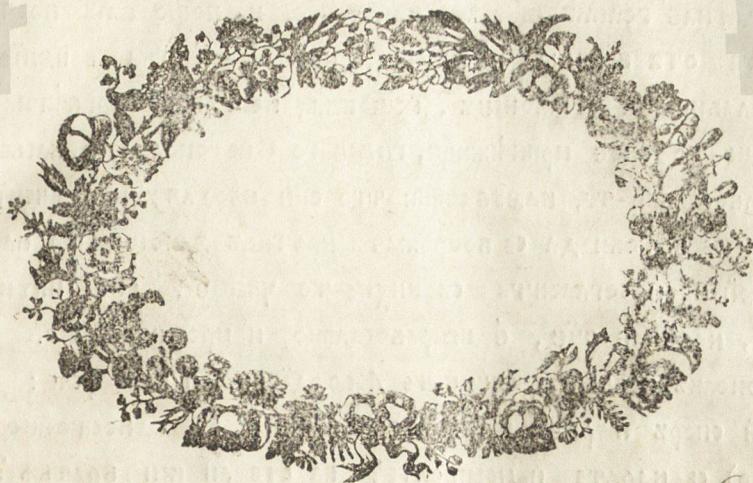
Онѣм лица, конъто сѫ дали (споредъ извѣстїе-то на лансѣйтъ Мѣсецословъ) или ще дадѫтъ отъ беднѣжъ десетъ тѣрски лири, ще земѣтъ до дѣ сѫ живи безъ плати Балгарскитѣ книжици и по едно тѣло отъ сѣка книга дѣто са издаде отъ Балгарската книжнина.

Онѣм лица, конто сѫ дали или ще дадѫтъ отъ беднѣжъ петь тѣрски лири, ще земѣтъ додѣ сѫ живи съсъ половина заплата Балгарскитѣ книжици и по едно тѣло отъ сѣка книга дѣто са издаде отъ Балгарската книжнина.

Онѣм лица, конъто сѫ дали или ще дадѫтъ отъ беднѣжъ една лира ще земѣтъ до дѣ сѫ живи безъ плати по едно тѣло отъ Мѣсецословъ на Балгарската Книжнина, и ако ѡтътъ, могѫтъ да земѣтъ и Балгарскитѣ книжици съ едно меджидиѣ среб. по доло отъ цѣната мѣ. — За сѣка друга книга коато ще са издаде отъ Балгар. Книжнина ще имѣ са извѣстѧва съсъ сѫщата книга съсъ каква цѣна могѫтъ да ѹ земѣтъ.

Бато имаше надѣжба, че пощата ще зема по 20 пари на книжката, цѣната бѣше съ отрѣдна споредъ какъто са извѣстни у пръвата книжка. Пощата сега не рачи да зема по малко отъ два гроша и за това сега са промѣняла онаа цѣна както за по вѣнъ, така и за въ Цариградъ. И така цѣната на Балгарскитѣ книжици сега ще бѫде споредъ както е казано у задната коричка на тамъ книжка.

N. 3

Балгарски Книжици.

ЧАСТЬ I.

1858. ФЕВРУАРИИ.

КНИЖКА ПРЪВА.

ЖИТИЕ СВЕТИ-КЛИМЕНТОВО.

(Продлжениe отъ Книжка 2, страница 50.)

И ТАКА ПРЕСТАНТЕ ВЕКЬЕ ДА ВОСВАТЕ ПРОТИВЪ ЕДИНОРОДНІЙ-
отъ Сынъ Божій, истинній-отъ Евангелистъ, нѣз Него же, Имъ
же и въ Немъ же всакое Евангеліе. Престанте да богослов-
ств8вате за Святоаго д8ха, и неимуще Святоаго д8ха, и по-
наученію противнаго д8ха. Но дръжина-та виХниковба, не мо-
гуще векъе да с8ушастъ такви обличеніj, затнае си уши-те,
како нѣкога тїе, що бїеъ съ каменье доблїй-отъ мученикъ
Христовъ Отефano, и въ тоа сини не погрѣшилъ, защо како не-
достойни, не требеше и да с8ушастъ едно ученіе толко свято-

и повдигнас големъ шумъ и смутеніе, и, пощо имъ постана съ
устните отъ виканье и риканье, безъ малъ тъа се извѣсъ съ
православни-те. Наконецъ, пошовекъ постана, пристигнас до
последно-то свое прибѣжище, гнѣжнаго Святополка, и клеветахъ
на православни-те, казъвасци: что они вводатъ непоученіе, и
что они се готови да се борожатъ противъ законна-та властъ,
ако той не ѝ согласитъ съ нихно-то учение; ибо нихно-те
учение, казъвасъ тѣе, є неправославно, и противоборно. Тога
Святополкъ певыка ученици-те Мелодіеви, и имъ рече: ѩо є^т
обеъ споръ и разделеніе меѓъ вами? И единстоне (по-
столно) се каратъ и препирате? не съте ли вси братъ? за
тоа и братска саога имайте по меѓъ си, и гледайте бѣро да
се мирите и соедините. Православни-те тога чрезъ Горазда и
Валимента (ибо они беха отъ други-те поучени) така мѣ отго-
ворїе: о князъ, за да ти докажемъ, ѩо мїс имаме право
да се препирате со френци-те, требеше много да распространимъ
и продлжиме нашїй-отъ съ тебе разговоръ; ибо мїс се
препиржме не за малобажни предмети, и не маловажна опас-
ностъ предстоитъ намъ, именно: мїс споримъ за десматръ
(учение) църковнїй, касающїйся Святамъ Троица, така ѩо отъ
негово-то право или криво разуменіе зависитъ вѣчна-та сѹдьба
на душа-та ни, кој-то за всикого є вѣцъ наидрагоценъ. Но
понеже ты, видѣши съвръшенно вѣзнинженъ, не можешъ да слы-
шаши длаги и глобоки богословски доказателства за спорнїй-
отъ предметъ, тога ради мїс просто и кратко ѩе ти изложимъ
за кој причина споримъ. Първо за тоа, ѩо и самъ Господъ,
споредъ Негови-те слова, доиде да класти можи на земи и да
разделитъ десро-то отъ зло-то; такоже и Давида гледамъ да
ненавидитъ ненавидащїя Господа, и зъло да почитатъ дру-
зи-те христофи: Слѣдователно како можеме мїс да наречемъ

Христіанн тїс, що непрїниметъ Евангеліє-то? Ибо тамъ сад-
но-то лице на Свята Троица, Сына Божій ясно говоритьъ:
Духъ истины иже отъ Отца исходитъ; а френци-ть шеаатъ,
що Духъ светий отъ Сына исходитъ.

Но, ако вистина беше, така, что мъ препасть вавше Гос-
поду да речетъ: Духъ Истини Иже отъ Сына исходитъ? Вто-
рая причина на несогласїя-та наши со Френци-ти є следующе-то:
Вторїй-отъ Константинопольскій соборъ, гдѣ присутствиа в-
пископи отъ всѣ-та вселення, изложи право-то учениe за све-
таго Духа: И за что дрѣго ви созванъ той соборъ, какъ не
затѣва за да изложитъ Духоворца Македонії? Тога той изло-
жи Символъ вѣры, не за да изпровергнетъ символъ-о на пър-
вїй-отъ Никейскій соборъ; но за да дадо дополнитъ съ тоа, что не
доставаше тамо, сиричъ со изложено учениe за Святаго Духа;
зашо такво учениe не содержаше Никейскій-отъ соборъ; по-
неже въ тез време, кога се сочинявалъ онъ немало иуда за
подобно учениe, ибо никой до тога не училъ криво за Святаго
Духа. И така, нека погледаме, о книзѣ, въ той Символъ,
что читашъ ты єжедневно въ церкви, кой-то въ преведенїи отъ
гречки-ти книги, да видимъ како читихъ той да веруваме: и въ
Духа, иже отъ Сына исходитъ, наи иже отъ Отца? каки ни
сега како да се согласуваме съ тиe, что криво толкуватъ Е-
вангеліє-то; ибо, споредъ како что кажуватъ апостолъ Павелъ,
кое обещанїе можетъ да будетъ мегъ светъ-отъ и тата? Но
ако променатъ умствованїе-то си и се согласатъ со учени-
є-то Евангелько и отческо, тога како братъ ще ѿ влюбленихъ
и овимемъ и загърнемъ; ако ли пакъ пренебрежатъ единій-отъ
нашъ учитель Іисуса Христа и продолжатъ да заблуждаватъ
въ сѧдъ свое-то кривоумїе, тога не ѿ возможно да се согла-
симе съ ними въ догматъ-отъ за свята Троица. Таковъ от-

говоръ дадох православни-те чрезъ Климентъ и Геразда. А Святополкъ єдва кое-що разбра отъ сказано-то; понеже бѣше съвършено неученъ, тъпумъ и разбратенъ. Притомъ не толко бѣше воспитанъ варварски, или по добре да рече скотски, но и умъ-о бѣше малъ се повредилъ отъ плотски-те сладострастія, како що казахме по горе. Слѣдователно како можеше да разумѣетъ ученіе за свeta Тринца чеобѣкъ съвършено чудаленій отъ съвѣнно-о целомъдрѣс, безъ кое-то никой нѣматъ да видитъ Господа? Онъ, видѣки наученъ отъ Вретици-те, на конъ-то со съвсемъ беше преданъ, таковъ отговоръ даде на православни-те: я сознава, рече, що съмъ съвършено неученъ, и що съвсемъ не разумѣва доклады-те Христіански; но що ако съмъ безънуженъ? Христіанинъ съмъ и неще съмъ до смърти; ако не можа со слова да решава такви сомнѣнія, каквы що представлявате ви, и ние да отначава лжечителъ отъ православнаго; но, како христіанинъ що гъмъ, цие ве съда. И немайте брига и сегашній-отъ докладнически споръ ще го рѣша, како що обикновено решава други спорове. И така комъ страна отъ двете първи се закълнетъ що она правилно и верно въръбатъ и исповедватъ, и нюна-та вѣра, споредъ мое-то мненіе, е православна и непогрешителна, и нимъ справедливо цие имъ дада начальство-то църковно. Тога Вретици-те, везъ да дочекастъ да кончихъ рѣчъ-та си и наѧ-о, скоро се закланахъ така чутвѣдѣ нечестїе-то си. И какво друго решеніе можеше да прѣиметъ дѣло-то отъ единъ таковъ безъменъ съдъ? Подобни-те съдини дадохъ преимущество на вресъ-та предъ православиѣ-то, и тога она прѣжъ властъ да гонитъ и влагачъ истинни-те раби Христови и блюстители-те на вѣра-та.

(Следѣватъ.)

въхъде ли, желаю же читателю отъ сихъ мѣсяцій
сравненіемъ съ тою же пажиной оныхъ съмъ въ сихъ
же ходахъ СЪВРЕМЕННО-ТО СЪСТОЯНІЕ
— отъ къ здѣшнаго индо-тибетскаго до европейскаго и азиатскаго
(азиа) ханзей да-янтаря и тѣхъ изъ сихъ оныхъ отъ сихъ
отъснѣніи-заключеніи
БАНКОВѢ-ТИ
(извѣснѣе) изъ Европы и Сѣверной Америкѣ.

I.

Въ предыдущи-ти наши Книжицы докара съ не ведиже
да споменемъ за намѣреніе-то на наше-то Высоко Правител-
ство: да устрои въ дрѣжавѣ-тѣ си единъ Банкъ, и въ проекти-
тѣ, кой-то мы представи-хмы на наши-ти читатели, за по-
гашеніе-то на текущи-ти долгове, Правителство-то искно из-
ражава свое-то намѣреніе за устройство-то на Банкѣ-тѣ, за
това и мы считамы сего умѣстно да представимъ на наши-
ти читатели съвременно-то състояніе на чужестраннн-ти бан-
кове, кон-то на всѣдѣ съ были най дѣйствително-то средство
за разви-тие-то на торгови-ж-тѣ и промышленность-тѣ. У-
строены отъ частнї компаний, или и отъ сами-ти правител-
ства, и за полза на частнѣ-тѣ промышленность, банкове-
ты съ дали сило движение на капиталы-ти, уснаны съ обра-
щаніе-то имъ, и съ постыли въ сбрьщеніе такви капиталы, кон-
то безъ тѣхнѣ-тѣ помсъ быхъ останжли мрѣты и не-
произведителны.

Банкове-ты, кои-то съществуватъ за ползъ на търговищ-тѣ малко по малко достигнали сѫ едно необыкновенно развитие, и сѫ станали въ сегашни-ти времена една отъ най пръвн-ти потребности въ всички-ти устроеніи дръжави. Съ помощъ-та на банкове-ти скрѣпнѣ и частній-тѣ кредитъ (бѣра) и кредитъ-тѣ на сами-ти правителства. Капиталы-ты, кои-то бѣхъ само едно орудие на мѣнж-тѣ (на купуване и продаване) повече-то са замѣнѣнѣ съ кредитни хартии (записи) на банкъ-тѣ. Съ това средство умножихъ сѫ капиталы-ты, а съ капитали-ти умножи сѫ и производителностъ-та; кои-то намѣрѣнія готови капитали, сосредоточени во банкове-ти. Само съ сосредоточението на такви капитали бѣ възможно да съ устроицтвъ голѣми компании за да избръшицтвъ такви голѣми прѣдприятия въ наше-то времѧ, прѣдъ кои-то човѣческий-тѣ умъ остава почюденъ. Нѣ должны смы да забѣлѣжимъ, че банкове-ты самы не са пускатъ въ промышленни прѣдприятия, нѣ само съ свое-то посредствено влияние даватъ движение на капитали-ти, съживѣватъ промышленный-тѣ дѣлъ, разширятъ кредитъ-ти и олесняватъ употребление то на капиталъ-ти.

Въ послѣдни-ти времена, като са прѣвѣди частна-та дѣятелностъ, и сѫ иви потребностъ въ желѣзни пистища, за кои-то потребовани не само голѣмы капиталы, нѣ и кредитъ, банкове-ты въ Франциј, въ Австриј и во всичкѣ Германскѣ общинѣхъ върхъ си особенно внимание. Въ Нѣмско изникнѣха много компании за да устроицтвъ банкове, съ право да пускатъ билети. Напрѣжни-ты банкове подгнихъ и ново устройство. Нѣ съвременна-та потребностъ въ кредитъ-ти не са заслугодари тѣ това. Въ Франциј, сѫ устрои ново кредитно сдружество само за да възбужда промышленни прѣдприятия съ

странно наимение Credit Mobilier (подвижен кредитъ) ¹⁾ и неговиятъ примѣръ посаждовахъ и други-ти европейскы държави.

Кредитъ-тъ отъ день на день приема по голѣмо значени-
е въ Европѣ-тѣ, и форми-ти, въ кои-то са проявлява той
отъ день на день ставкъ-тъ по разнообразни. Дѣлъ-тъ на спе-
циалистъ-ти сили са да ублѣче и сами-ти банкове. Компании на
акции (паѣве) никнѫтъ навсѫдѣ, и залѣгѫтъ да разширятъ
свои-ти средства, капиталы-ты, кои-то са събираютъ изъ паѣ-
ве (акции) оказватъ са не достаточни за тѣхни-ти дѣй-
ствии; и тѣ приканятъ на помощь кредитъ-тъ, не само свой-
тъ, нѣ и на други кредитни съдружества или банкове. И ни-
когы още съществуваніе-то на премышленни компании не е
зависѣло до толко отъ кредитни-ти устройства и отъ раз-
лични-ти форми на кредитъ-тъ. Гдѣ-то кредитни-ти устрой-
ства не сѫ още доста развити, и кредитъ-тъ не е уздан-
иенъ, тамъ не сѫ возможни и частни промышленни прѣдприя-
тия въ широки размѣри, а безъ частни прѣдприятия жеѣз-
ни-ти пѫтища не сѫ донасили никаквѣ ползи. — Австро-та,
бѣ една отъ прѣви-ти държави, кои-то поченѫхъ да пра-
вятъ желѣзни пѫтища, нѣ за да ги распространятъ и поддръ-
жи, бѣ принудена да ги устройи на частни чужестранни ком-
пании. Благы-та, кои-то отъ давна е устройила желѣзни пѫ-
тища съ заемъ, само въ послѣдни-ти времена поченѫла е да
зема доходъ на употребленій-тъ отъ правительство-то ка-

¹⁾ Това називанie е дадено за да изражава щѣль-тѣ
и способи-ти на компаниите, кои-то скоро и често прѣ-
хвърлятъ участие-то и кредитъ-тъ си отъ едно прѣдприятие на
друго.

питалъ, и той-эн доходъ не надминувъ $2\frac{1}{2}$ на 3% .

При таквъ свѣзѣ между банкобе-ти и промышленни-ти, прѣдпринятны, любопытно є да хврьлихъ единицъ погаѣдъ на съвременно-то състояніе на кредитни-ти кассы въ Европѣ и Америкѣ, споредъ официални-ти сбнародованнѣ вѣсти за нихъ,¹⁾ и да посочимъ тѣхни-ти средства, съ кон-то тѣ дѣйствія вѣдуть, а за услуги-ти, кон-то могутъ да принесутъ кассы на тѣхни-ти, послѣдній-ти финансовый кризисъ прѣдставятъ здрави доказательства.

Да поченемъ нашій-ти обзоръ отъ Нѣмско. Тамъ банкобе-ти най-малко сѫ извѣстны, а сѫ много интересны споредъ съвременно-то тѣхно развитие.

Устройство-то на банкове въ Нѣмско є плодъ на послѣдніи-ти времена, и выражаетъ съвременни-ти потребности на промышленность-ти. По много-то отъ тѣхъ извѣдѣли сѫ отъ десятина, пятьдесятъ годиннъ насамъ, и оные кон-же были отъ напрѣжъ принесли сѫ нови уставы споредъ общества-та. Число-то тѣхно и на изви-ти тѣхни контери и до днесь расте, и всѣкъ годинъ, можемъ да кажемъ, всѣкій мѣсяцъ слышамъ да сѫ устроивъ да изви кредитни-суздружества.

За нѣмскы-ти банкове иммамы подъ рѣкѣ-ти си по нови вѣсти отъ 1854 год. въ тѣхъ годинъ въ Нѣмско є имало повече отъ 20 главни банкове. Отъ кон-то шесть са работили съ капиталы-ти си безъ да имѣтъ право да извѣшватъ билети; а другы-ты 14 банков, кон-то сѫ имали по

¹⁾ Jahrbuch V. O. Huebner 1856. Die deutschen Zettelbanken v. H. S. Hertz 1856. Annuaire de l' economie politique et de la statistique 1856. L' Autriche, ses finances etc. Revue de deux Mondes 15 juillet 1856. Die Banken v. O. Huebner, Coquelin, Courselle Seneuil, A. Daramon, de la Réforme des Banques. Paris 1856.

много отъ 80 контори въ различни градове, пускали съ свои билети.

Всички-ты тые банкове устройства сѫ отъ частни компании на пасе, нѣкоги сѫ участие на правительствени или градски капитали.

Главна-та целъ на тые банкове е да олеснятъ търговищ-тѣ, сречъ да правятъ учетъ (да сконтиробатъ записи) да отварятъ текущи сметки или трансферти¹) да приематъ вноси на лихвѣ и да даватъ пари подъ залогъ на правительствени и нѣкои частни търговски записи. Особенъ ѿ читатъ записи (сконтироватъ) и держатъ трансферти сметки, нѣмски-ты банкове даватъ пари съ лихвѣ подъ залогъ на акции и облигации на различни търговски компании, и найпаче подъ акции на желѣзни-ти пътища и подъ облигации на правительственный-ти длагъ, подъ залогъ на благородни метали²) и на стоки, и това е една отъ главни-ти операции (дѣйствия) на нѣмски-ти банкове въ сегашно-то времѧ.

Ето кон. депозитны³) банкове работи-тѣ изъ капитали безъ да иматъ право да пушкатъ билети. На 1854 год. въ жъ шестъ следующи-ты.

¹⁾ Трансферти вноси и текущи сметки — кога нѣкой внася въ банкъ-ти пари за да ги плати нѣкомъ, или да ги прѣведе въ други градъ — или да дава ординг да плати банкъ-ти за неговъ сметка. (Хабале)

²⁾ Благородни метали сѫ злато-то, сребро то и платина-та (бѣло злато) защо-то отъ тѣхъ става монета-та.

³⁾ Депозитни банкове сѫ сънчие, кен-то приематъ депозито пари и плащатъ на тѣхъ лихвѣ, колко-то е отредено въ установ-ти имъ.

ОСНОВНЫЙ-ТЗ БНОСИ ТРАНФЕРТНЫ
КАПИТАЛX НАЛИ БНОСИ НАЛИ
ДЕПОЗИТИ ТЕКУЩИ СЧЕТЫ
(Conto corrente)

1) Бременска Учетна.

(сконтина) КАССА

(основ. на 1850 г.) 850,000 пр.т.¹⁾ 461,417 т.

2) Берлинско Учет-

но сдружество.

(основ. 1840) 974,120 — 715,117 — 951,579 пр.т.

3) А. Шафгаузенский-

тз БАНК в Кельнъ

(основ. 1848) 5,187,000, — 725,200 — 3,824,919 —

4) Неклембурский-тз

экономический и

здравит. БАНК 100,000, — 110,172 — 20,856 —

5) Дармштадтский-

тз БАНК

(основ. 1850) 5,714,286, — 7 — 361,188 —

6) Южно-Австрийско-

то Учетно сдруж.

(13 ДЕКЕМ. 1853) 3,321,000 — 677,351 — 527,133 —

сумма 15,846,406 пр.т. 2,689,257 тал. 5,685,655 т.

Банкове-ты, кон-то иматъ право да посыпятъ билеты, поглавны-ты съ следующи-ты:

¹⁾ Прусский талеръ е равенъ на 5 $\frac{3}{4}$ франка. Около 20 — 21 гроши.

ОСНОВНЫЙ-ТЗ	ВНОСИ	ТРАНСФЕРТНЫЙ
КАПИТАЛ	НАН	ТЕКУЩИ СМБТ.
	ДЕПОЗИТИ	(Conto corrente).
	Пр8с. ТАЛ.	ТАЛИР.
	ТАЛИР.	

1) Пр8тский-тз банкъ (ново-чстр. 1846 год.)	11,736,000	24,322,954	12,885,228
2) Берлинска-та каса (основ. 1850 год.)	4,000,000	—	1,043,721
3) Благород. частный банкъ в Штетинѣ (основ. 1849 год.)	1,534,500	3,776,015	972,315
4) Бреславскій-тз град- скій банкъ (1848 год.)	4,000,000	17,157	50,576
5) Ростовскій-тз банкъ (осн. 1850 год.)	1,000,000	584,009	3,926
6) Дессаускій-тз банкъ (основ. 1847 год.)	2,500,000	702,470	—
7) Лейпцигскій-тз банкъ (осн. 1839 год.)	1,500,000	46,270	—
8) Блауценскы-тз зем. и учет. банкъ (1850 год)	550,000	958,189	—
9) Веймарскій банкъ	2,244,820	80,470	—
10) Любекскій учетный и заем. банкъ (1817 г.)	92,800	53,200	—
11) Баварск. Гипотекар- ный и учетный банкъ (1834 год.)	41,428,571	1,965,766	241,343
12) Франкф8ртскій-тз банкъ (1852 год.)	2,285,714	—	1,211,777
13) Брауншвейгскій-тз банкъ (1853 год.)	1,499,300	—	—

СУММА	38,371,705	32,506,500	16,409,856
-------	------------	------------	------------

Мы изложиХмы тъка извѣстни-та за 15 по главни банк-
кове нѣмски, и не споменжХмы за Австрійскій-тѣ Нацио-
нальный банкъ, за кой-то ѿ поговоримъ по додѣ; не споменжХ-
мы още и за стари-ти нѣмски кредитни съдружества, кон-то
давѣтъ назаемъ подъ залогъ на недвижимъ имотъ, ако и
да обрѣшатъ тѣ доста голѣми капиталы въ Пруссии и Сакс-
ониѣ, изъ мы излагамы тъка само за сные банкове, кон-то
спомагатъ на промышленни-ти предпринятіи и на търговиц-
та, за това смы намѣрены да съ позамасемъ на приведени-
ти цифри и да вникнемъ въ тѣхно-то значеніе.

Прѣвы-ты шесть банка, кон-то нѣмкѣ право да пуш-
жатъ билеты, и работятъ само съ свои-ти собственни капиталы,
кон-то съ простиражъ до 15,846,406 прусски талари,
освѣнъ това тѣ обрѣшатъ и частни капиталы, кон-то съ
внесены съ лихвѣ, и съ простиражъ до 2,689,257 тал. и
цифре и дрѹги дробни сумми, кон-то имъ принадлежатъ като:
запасы капиталы, придобитки и пр. А коако-то за тран-
сферти-ти вноси, кон-то съ простиражъ до 5,685,655
тал. то тъка сумми, като имѣтъ частно назначение, кому
да съ платятъ, или на какдѣ да съ внескатъ, малко сложатъ
за дрѹги банковски операции.

И така виждамы, че средства-та на тые депозитни банкове
съ ограничени. Тѣ могатъ да съ увеличиятъ само отъ
вноси или депозити. За това и балансъ-тѣ имъ за 1854 г. не
надминуватъ отъ 26 мил. талери на горѣ.

Съсѣмъ дрѹго явление виждамы въ сные банкове, кон-
то имѣтъ право да пушжатъ билеты, съ извѣстни ограничени
отъ Правителство-то си.

Собственни-ты капиталы на тые банкове съ простиражъ
до 5,837,000 пр. тал. тая сумма чисть е събрана отъ основ-

ВАТЕЛИ-ТИ ТЕХНИ, А ЧАСТЬ ОТЪ ПРАВИТЕЛСТВО-ТО ИЛИ ОТЪ ГРАДСКИ-ТИ КАПИТАЛИ СЪ ПРАВО НА АКЦИОНЕРН-ТИ.

Съмми-ти, кои-то бѣхъ внесени въ тъис банкове на лихвъ простирајтсѧ до $52\frac{1}{2}$ мил. тал. а по трансфертн-ти съмъткы до $15\frac{1}{2}$ мили. т. А всичка-та съмма кои-то са е находдала въ тѣхно распорежение простирася до 86 мил. тал. А балансътъ за онъжъ годинъ надминува 144 мил. тал. отъ това имено са види че главни-ти средства на банкове-ти, освенъ съмъткити-ти съмми, са съз заключителни още въ кредитнити билети, кои-то сѫ пускали. Съмма-та на тъис билети, кои-то сѫ били въ обръщение простирася до 40 мил. тал. На редъ съ Нѣмски-ти банкове дължни смы да споменемъ и за кредитното устройство въ Австрийск-тъ империя, което съществува отъ 1817 год. подъ название Австрийският Националны Банк. Капиталътъ му въ 1854 год. простираше сѧ до 65 мил. флошин.¹⁾ Тойзи банкъ са поддръжка отъ Правителство-то, ако и да е устройенъ на акции (пасеве) отъ частни лица. Той има право да пуска билети въ цѣлъ империя. Честъ-та му е свързана съ финансови-ти кризиси на Правителство-то.

Той-зи банкъ до сега е способстввалъ за да извлѣче отъ обръщението хартии-ти на Правителство-то, възвъясн имъ кбрсъ-тъ и съ това възвъясн и размѣнниятъ кбрсъ на Австрийск-тъ монетъ, нъ той-зи банкъ като въ задолженъ да помага на финансово-то управление, не може да принесе големъ подзъ на частнитъ промышленност и търговия.

При всички-ти измѣнения, и финансови реформи, кои-то

¹⁾) Единъ австрийски флошинъ има три цванцига и е равенъ на 2,60 франки, до 15 гроши.

ВВЕДЕ МИНИСТЕРЪ-ТЪ НА ФИНАНСИ-ТИ БАРОНЪ БРУКЪ, ПОЛОЖЕНИЕ-
ТО НА БАНКЪ-ТЪ ОТАГЧЕНО Е И ДНЕСЪ СЪ ЕДИНЪ МАССЪ ОТЪ
БИЛЕТИ, КОН-ТО СЪ ОБРЫЩАТЬ БЕЗЪ РАВЕНІЯ. ГЛАВНА-ТА ПРИЧИ-
НА НА ТОВА ПОЛОЖЕНИЕ ЗАКЛЮЧАВАСА ВЪ ПОГРѢШКЫ-ТИ НА ПРА-
ВИТЕЛСТВО-ТО, КОЕ-ТО Е ДѢЙСТВОВАЛО ВЪ ФИНАНСОВИ-ТИ ДѢЛА
ПРОТИВЪ ЕСТЕСТВЕННИ-ТИ ЗАКОНИ НА КРЕДИТЪ-ТЪ. И ТАИ ПОГРѢШКА
ЧАСТО СЪ Е ПОВТАРИЛА ВЪ АВСТРИЈ-ТѢ; КОГА ПРАВИТЕЛСТВО-ТО
ИМА НУЖДЪ ЗА ПАРИ ЗА ДА ПОСРѢДИТЕ РАЗНОСКЫ-ТИ, ТО ПУЩА
ХАРТИИ СЪ СВѢЗАТЕЛНЫЙ КУРСЪ; А ПОСЛЕДСТВИЕ-ТО НА ТАКИ МѢ-
РИ Е ИЗВѢСТИНО: МОНЕТА-ТА СЪ ИЗНОСА СЪ ЦАРСТВО-ТО, ИЛИ
СЪ КРЫЕ, А ХАРТИИ-ТИ КАТО СЪ УМНОЖАТЬ, КУРСЪ-ТЪ ИМЪ
ПАДА. ЦЕНА-ТА НА ВСИЧКИ-ТИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ СЪ КАЧИВА; ЗА
ВСИХЪ МАЛКО СЪ ТРЕСІЖЪ СТОКЫ-ТИ, ЗАЩО-ТО ЦЕНА-ТА ИМЪ Е
ВЫСОКА; ОТЪ ИСТѢЖЪ ПРИЧИНЪ ЧУЖЕСТРѢННИ-ТИ СТОКЫ СЪ УМНОЖА-
БАТЬ, И МОНЕТА-ТА ОШЕ ПОВЕЧЕ СЪ ИЗНОСА, И ТАКА ТАИ ФИНАН-
СОВА МѢРА, КОИ-ТО ДОНАСА БРѢМЕННО УЛЕСНЕНИЕ НА ХАЗІЈ-ТѢ,
РАЗОРЯВА ЦѣЛО ЦАРСТВО. Колко голѣма да е била нуждада-та
на АВСТРИЈ-ТѢ, не сѫ й прости тъи мѣри, защо-то тѣ не
дѣлжатъ снова олеснение, кое-то отъ тѣхъ чакжатъ. За това
всичкы-ти устроени правителства отдавна съ напустили тѣхъ
мѣръ, какво-то и обезвателныи-тъ курсъ на низка-та моне-
та, — финансова мѣра въ всичко сходна съ хартии-ти. Во-
га има нуждада искай члобѣкъ, така и цѣло правителство иѣ-
ма другъ цѣръ за това, юсѣйни да земе налагатъ, ако и
да е възможно отъ много-то длгове да съ разори едно
правителство, като и всѣкий должникъ, нѣ това не бръка на
монетиј-тѣ системѣ, и не навлача всесвѣто разорение и раз-
вали, какво-то хартии-ти.

Всѣкий заемъ, кой-то не съ употребляема производител-
но, истребляема капиталъ-тъ, кой-то съ съ чистотѣ билъ предъ-

водителю; и всякий-тъ мѣ вредъ въ това, той не сѧ про-
стира понадалечь. И обязательни-ти хартии, кои-то не могътъ
да сѧ размѣниятъ на монетъ, постоянно вредятъ, безъ да
днесутъ никаквѣ ползъ, зашо-то цѣна-ти на всѣко едно иѣ-
шо става много по высокѣ и разносы-ти, за кои-то сѧ пы-
снажти хартии-ти, не могътъ да сѧ размѣниятъ съ тѣхъ.

Тая истинѣ є обаче толко съ общимъ сене отъ наукѣ-
тъ и подтверждена съ факти, гдѣ-то несомнѣнны иѣжно да сѧ
простирамы на дѣло. Всички-ти затрудненія на австрійскы-
ти финансіи, и стѣснено-то положеніе на банкѣ-ти присуж-
дѣтъ отъ нарушени-то на той-зи економіческій законъ.
Волко пожрѣтвованіе, колко разносы въ понесло австрійско-
то правительство за да сѧ освободи отъ хартии-ти си, и до
днѣгъ не може да достигне желаніе-то си.

За да сѧ ускори размѣна-та на хартии-ти на прави-
тельство-то, банкѣ-ти въ зелѣ разрѣшеніе да пустятъ нови биле-
ти, а правительство-то ще мѣ наплаща по 110 мил. фл., въ го-
динѣ-ти. До край-ти на 1854 год. банкѣ-ти вѣ размѣнили
хартии на 145,980,525 фл. А правительство-то мѣ вѣ напла-
тило до 50,800,055 фл.

Ез новыи-ти заемъ на правительство-то на 1854 г. банкѣ-
ти прине чистие и даде до 155 мил. фл. — а за обеспеченіе
подѣчи въ залогъ чистъ отъ дрѣжави-ти имоти врѣзъ всич-
ки-ти сумми, що даде назаемъ.

Банкѣ-ти управляема тѣс акарети, тиц не може да ги
продаде безъ разрѣшеніе на правительство-то. Доходы-ты отъ
тѣхъ служи-ти за погашеніе на майкѣ-ти, а не за наплаща-
не на банкѣ-ти. Правительство-то вѣ должно на банкѣ-ти за
размѣни на хартии-ти мѣ още на 1856 г. до 84 мил. фл.

И така до сега, токо речи, всички-ти австрійскы хар-

тии съ промѣнени съ билети на банкъ-тъ, нѣ зло-то е, гдѣ-то и тиѣ ходїтъ съ обязателный курсъ. Освѣнь капиталъ-тъ си Национальный-тъ Австрийскій Банкъ ималъ въ 1854 г. пъснѣти въ обрѣщенїе билети на 360 миа. фл. На 1856 год. въ Майнімѣсандъ сумма-та имѣ достигна до 380 миа. фл. а металлическа-та монета въ кассѣ-тѣ на банкъ-тѣ не надми-нѣваше 55 миа. фл. Съ таکихъ запасъ иско е че не може да почне да размѣнява билети-ти си безъ страхъ. Ез предлага-та на жарети-ти, кои-то сѫ дадени на банкъ-тѣ, и дрѹги мѣри могжтъ постепенно да управїтъ состоинїе то на банкъ-тѣ, нѣ сице това са чака; обаче високы-ти способности на тегашний-тѣ министръ на финанс-ти Барона Бѣдка, кои-то основателно познава и работѣ-тѣ си и дѣлоко постига на-укѣ-тѣ, давятъ надѣждъ, че ѿтъ исполненіи това нѣщо; На негова-тѣ дѣлово-на дѣйтельность и на благоразумни-ти негови распоряженія съ задолжена Австрия-та за финансово-то си възрожденіе, и не остава сумнѣніе, че ти скоро ѿтъ са-уѣрѣни на пѣть-тѣ, кои-то сѫ и показвали єкономически-ти мѣри въ посаѣдне-то вѣма.

Отъ това видимъ, че положеніе-то, въ кес-то са нахож-да банкъ-тѣ Австрийскій, нѣ мѣ дава себѣ да слеснѣва до-ста тѣговицѣ-тѣ. Нанстинѣ въ посаѣдни-ти времена банкъ-тѣ съ отворилъ до 15 контори, и имѣ намѣреніе да отвори и още; и на 1855 год. Кога всичка-та Европа теглише отъ всебицій кризисъ, австрийскій банкъ можи да поддѣржи за пол-зъ на тѣговицѣ-тѣ лихвѣ-тѣ и учетѣ-тѣ безъ да го въска-чи по горѣ отъ 4 %, нѣ негово-то дѣйствиес за тѣговицѣ-тѣ е тѣврѣ ограничено, защо-то главни-ти негови средства сѫ сбърнати за ползъ на Правителство-то и за помошь на фин-ансови-ти негови средства.

Търговия-та бѣ останала безъ помощъ въ Империј-
тѣ; за да съ устрани това прѣпятствие на 15 Декември на
1853 год. правителство-то разреши да съ устрои честна каса-
та. Той-зи банкъ е честно-то съдружество, за кое-то споме-
няхъ по горѣ, помеждъ нѣмски-ти банките, кое-то рабо-
тилъ съ чисти капитали, и нѣмките право да издаватъ
билети.

Нато посрѣди тѣжъ прѣвѣтностъ, правител-
ство-то не остави безъ внимание и други съвременни по-
требности. За да оживи и ускори промышленни прѣдприятия
безъ да затрудни банкъ-те съ нови операции, правителство-
то е разрешило да съ устрои, по примеръ на французско-то
съдружество Credit Mobilier, и въ вѣнѣ такво съдру-
жество на акции съ привилегиѣ отъ правителство-то за 90
год. На това съдружество е дадено право да връши всички-
ти банкерски дѣла, да приема участие въ промышленни-ти
прѣдприятия, да издава облигации, да дава съ лихвѣ подъ залогъ
на правителственни и търговски записи, и да приема
депозити, действието мѣ съ ограничава само вътрѣ въ
Империј-тѣ; отъ основный-ти капиталъ въ 100 мил. фл.
пъснати съ акции само на 50 мил. фл., а внесени съ до сега
само 15 мил. фл.

Осѣнь това на 1 Іули на 1856 год. устрои съ единъ
земски или гипотекарни банкъ. Той е само едно отдѣление
отъ Националны-ти Банкъ Австрийский, кой-то отдалъ отъ
капиталъ-ти си 40 мил. фл. за да дава въ заемъ подъ залогъ
на земѣ-тѣ, за улеснение на землевладѣлци-ти. Той-зи
капиталъ съ събра съ нови акции 50,000, кои-то пустятъ
банкъ-ти. На заемный-ти банкъ е дадено право да издава биле-
ти съ лихвѣ, кога има нужда. Изъ сумма-та имѣ не може да

НАДМИНУВА ОСНОВНЫЙ-ТЪ КАПИТАЛЪ НЕГЕВЪ ПОВЕЧЕ ОТЪ ПѢТЬ ПѢТИ.

Всичкы-ти тѣы распоряженица по кредитнѣ-тѣ чмѣсть показватъ колко въ много извѣшила Австрия въ послѣднѣ-то врѣма за полѣж на земледѣльческо-то и промышленно-то развитие въ дѣлѣвѣ-тѣ си, и показватъ още съ какво дѣл-боко познание на экономическо-ти закони дѣйствова сегашно-то финансово управленїе нейно.

Изъ съ тѣы мѣри не съ европа редѣ-тѣ на всичкы-ти економическо реформи въ Австроиѣ, много прѣдприятни, кои-то въ рѣцѣ-ти на правительство-то не донасажъ ни единъ полѣж, като желѣзни пѣтища, заводы, и рудници продадохъ сѧ на частни компании и отъ продолжѣ-тѣ имъ прибылѣкохъ сѧ много чюжестранни капиталы, кои-то сживихъ производи-тельность-тѣ въ цѣлѣ Империѣ.

ПОСЛЕДНИЙ-ТИ СТРАНИЦИ

отъ

БАЛГАРСК Ж-ТЖ ИСТОРИЈ.

I.

Въ прѣднѣдѣлъшк-тѣ наша книжицѣ прѣдложихъ ми на нашите читатели единъ епизодъ отъ историј-тѣ на балгарск-тѣ црквѣ, на црковна-та историја на единъ народъ въ тѣсно свързана съ политическо-то състояниe него, за това мыслимъ не ще бъде излишне да прѣставимъ вкратцѣ политическо-то положениe на Балгария въ основа брѣма, кое-то извлечамъ отъ труда-тѣ на историй-тѣ списателъ, кой-то ныи удастонъ съ свое то приятно изложение за балгарск-тѣ чиниј.¹⁾)

Два пъти са въ младата Балгария самостоителна държава, и два пъти Ромео—Гръцкий-тѣ елементъ въ прѣсилвалъ и покорявалъ подъ свої-тѣ власть свободично-то развитие на той-зи народъ. Намѣренъ смы да прѣставимъ тѣка по глаенити факти на балгарск-тѣ историј, кон-то малко по малко съ съ покорили подъ византийско-то Гръцко въннибъ, кое-то подъ другъ единъ видъ и до днесъ държи тѣа странѣ въ прѣисненіе.

¹⁾ Югобостокъ Европы въ ХІІІ ст., Е. П-ва. С. Пб. 1857 г.

Въ составъ на Блгариј ; въ най широкъ смыслъ , вхождали сѫ Славянски-ти племена , кон-то сѫ насељавали пространство-то по Дунавскій-тѣ брѣгъ до рѣкѣ Дринѣ ; сиречь племена , поселини въ Молдавиј , Влашко и Бенгриј ; и отъ самъ Дунавъ-тѣ , отъ устье-то мѣ до рѣкѣ Моравѣ , и още онѣа кон-то бѣхъ разселени въ Фракиј , Македониј , Фессалиј и часть отъ Албаниј . Истории-та на тѣа племена , кон-то още въ VI ст. бѣхъ известни на византински-ти писатели , состава , така да речемъ само заглавие-то на Историј-тѣ на Придунавски-ти Блгари . И като сѫ находдахъ то въ прнителство , то во браждѣ съ византинци-ти , тѣ напослѣдокъ сѧ отлєжихъ събѣмъ отъ Империј-тѣ , и подъ знамѧ-то на Вѣбратовици , кое-то бѣ затѣкнѣто на бръхобе-ти балкански основали сѧ и независима ѡ свої државѣ .¹⁾

¹⁾ За тѣа Славяни и тѣхни-ти жилища вижъ у византински-ти писатели и *Monumenta Germaniae* на Перца . Още *Vita S. Demetrii* у Тафели . *De thess. ejusque agro* . За Географическо-то положение на тѣхни-ти жилища . Я за исторически-ти докоди вижъ : изслѣдованіе Филарета епископа Харьковскаго св . великомученника Димитрій а также у Шафарика *Slav. Staroz.* T. II. §. 30 . Като представамы тѣка исчисление-то на онѣа племена и на тѣхни-ти жилища считамы не излишне да забѣлѣжимъ , че много отъ тѣхъ не єжъ упазени отъ лѣтописци-ти за потомство-то . Най много смѣи одлужены на Грѣцки-ти писатели , кон-то сѫ опазили кжси известия за тѣа племена , кон-то сѫ представени въ слѣдующий-тѣ порядокъ : Бодричи и Бранчевци ; прѣвы-ты при сантие-то на рѣкѣ Тимокѣ съ Дунавъ-тѣ и въ гориј-тѣ Бенгриј на рѣкѣ Бобровѣ ; вторы-ты – гдѣ-то въ сега Панчево и на около по два-та брѣга дунавски . Въчане и

Да кажемъ нѣколько дѣли за прѣво-то появленіе на Балгари-ти край Дунава. Една ордна отъ сѣми наѣзници, конто отъ непамѣтни врѣмена живѣли между Волгѣ и Донѣ въ землѣ-тѣ, коя-то имѣла названіе Велика Балгария или Скиѳы, побѣдена отъ слаболюбие и корыстолюбие въ прѣвѣ путь, колко-то е известно, прѣминувшися Дунавѣ-тѣ въ 487 год. Тыа либи дружины вѣхъ отпѣденіи изъ Империѣ-тѣ отъ Феодосія; вторый путь нападеніе въ 495 год. въ области-ти Византійскы и спаскѣтъ сѧ отъ планинн-ти въ Фракії, и та прѣдавшися на грабежъ и опустѣніе. Третье-то тѣхъ нападаніе записано е отъ аутописци-ти на 499 год. и не имѣ сѧ чадде какъ-то и прѣви-ти. Подибрь много врѣма не сѧ чо-

Тимочане - едини-ти чѣмѣй-планинѣ, на юговѣстокъ отъ Браничево, други-ти по течениe-то на рѣкѣ Тимокѣ, коя раздѣля сега Срѣбренѣ отъ Балгарії. Тыа области споредъ до-гаткѣ-тѣ на Шафарика называли сѧ сѧ Нижна или Балгарска Морава, а жителн-ти и сѧ носили названіе Моравани — *Marehani*, а Нижна сѧ е называла за да сѧ отличала отъ горнѣ-тѣ или Велико-Моравско-то царство. Въ Македониѣ нахождамы слѣдующи-ти седемь Славянскы племена 1) Собствено Славане *Sklavoria* и 2) Бергитиы, *Bergita*, на конто топографическо-то положение не е известно 3) Смолены - сѣсть на границѣ-тѣ между Фракії и Македониѣ по рѣкѣ Местѣ. 4) Сакѣлаты или Сагѣдаты - около Солнца. 5) Арагобичи прилегаютъ до Сагѣдати-ти 6) Ваюниты и 7) Рѹихы-ны жилище-то на прѣви-ти не е известно положително, а за втори-ти споменувша сѧ въ житиe-то на св. Димитрии, че живѣли при морѣ-то и были прочоты сѧ морскы грабежи. Види сѧ прибрѣжн-то при паданѣ-то на Стрѣмѣ рѣкѣ да е было заселено отъ това племѧ. Въ Фракії известни сѧ были дѣлъ славянскы области: Загорие, кое-то сѧ е простираво по бол-

бахъ нити въ Византиј нити въ подвластни-ти нейни облисти, кон-то съ престирахъ къмъ Дънава. Нъ сколо срѣдѣтъ на VII ст. (654 — 641) съ изнова са ишаватъ на историческо-тъ сценѣ подъ начаство на Къбрата съвременника съ Императора Ираклии, съ кого-то бѣзъ въ приятелски отношения. Аспарухъ, единъ отъ пять-техъ сынове Къбрата съчита съ основателъ на българскъ-тъ дръжава на долни-тъ Дънавъ въ Бъдженъ-тъ старо българскъ-тъ онгаз (жгулъ) по-между Дънавъ-тъ, Прѣтъ-тъ и Черно-то море и по врѣгове-ти негови до Варна; а отъ устье-то Дънавско на горѣ по течението му до земј-тъ Аварска. Тамъ, гдѣ-то, малко по доля отъ Смедерево близъ води-ти си въ Дънавъ-тъ Сърбската Морава, живѣли въ сиоба врѣма седемъ славянски племена¹⁾ кон-то отдавна въхъ съ заселили въ това пространство,

бански-тъ подъ отъ сегашний-тъ Чали-Кавакъ до Черно-то море, и Драговицна по рѣкѣ-тъ Драговицъ (кои-то съ събра съ р. Каравово и пада въ Марицахъ близъ при Татар-Базарджикъ), отъ неї и филиппополски-ты митрополиты носи-ти и до днесъ титулъ Ἔξαρχος Θράκης Δραγοβούτιας. А колко-то за Славани-ти, кон-то съ живѣли като отдавни общини въ Илбанијъ, Бигръ, Тесалијъ и Пелопонесъ, то историа-та е записала тврдѣ мало известни за тѣхъ, и само споменувва имена-та на белгостици при заливъ Воло, на Загоре-то отъ югозападнъ-тъ странѣ на Пиндъ, на Мильчани и на Бъверци въ Пелопонесъ; съаче колко да съ скъдни историко-топографически-ти известни на тиѣ народи, всичко-то пространство на тиа земи, що споменужмы съ испострени съ славянски названия на градища-та, на планини-ти, на рѣките-ти, на съера-та и доказватъ кон-то били жители-ти на ония мяста въ смѣтникъ-тъ на срѣдни-ти вѣкове епохъ.

¹⁾ Σκλαβηνῶν ἐθνῶν τὸς λεγομένας ἑπτὰ γένεας. Theophr. chronogr. T. I. p. 549. ed. Bonnae.

кое-то е иоснло наимене **Мизин**. Тъз славянски племена бъх покорени отъ Балгари-ти, кога прѣводителът имъ Испаръхъ, като са придви до Дунавъ-тъ, устреми са подирѣтъ на Константина Пагоната, кой-то са бѣ здигналъ въ 678 год. за да ги отпѣде надалечъ въ Сиагъ-тъ. Слѣдсвателно Добръджа и Дунавска-та долина, кои-то имахъ на сѣверъ Дунавъ-тъ а на югъ рѣтъ на балкански-ти планини до Сръбск-тъ Моравъ въхъ граници-ти на балгарско-то владѣчество на Дунавъ-тъ въ прѣвъ-тъ спохъ на дохажданѣ-то имъ въ области-ти на Б. Р. Империя.

До появленіе-то Кръмово въ прѣви-ти години на IX ст. горѣозначенни-ти граници на балгарск-тъ дръжавѣ не сѫ сѧ нѣмѣнили. Кръмъ, повелителъ на Тиски-ти Балгари, преисходаше отъ четвъртий-тъ Вѣратовъ сынъ, кой-то съ ордиц-тъ си отиде въ Панониѣ, гдѣ-то и сѧ засели съсъ согласнѣто на Обри-ти, по рѣкы-ти Тисъ и Марошъ. И кога Вѣратовъ-тъ родъ, въ Испаръхово-то колѣно са прѣксаи въ край-ти на VIII столѣтие на долниятъ Дунавъ, то прѣводителъ-тъ на Тиски-ти Балгари — Кръмъ приема Виажество-то на Мизински-ти Балгари и тѣхни-ти забоевания отъ денъ на денъ са разширавѣтъ побече.

Безъ да ивлагамъ на дребно едно по єдно балгарски-ти забоевания въ Фракиѣ и Македония, ще кажемъ само, че Кръмъ въ частни-ти си походи противъ Гърци-ти ималъ е слѣчай частъ да привлече на странѣ-тъ си, а частъ и да покори славянски-ти племена, кои-то населяваха Македониѣ и Фракиѣ, и подиръ половина столѣтие, при Бориса, близъхъ въ составъ на балгарско-то царство.

До Бориса (845) постоянна-та война съ Гърци-ти не да-

де врѣмѧ да сѫ избръши сосредоточенїе-то на балгарск-тѣ дръжавѣ. Прыви-ти години на цаѹване-то Борисово истий-тѣ войнолюбивый характеръ, съ кей-то сѫ отличава правленїе-то на негови-ти предшественници.¹⁾ Само християнска-та вѣрја вслѣдъ го въ завоеванія-та мѣсѧц, а отъ какъ сѫ укрѣпiti на Дунав-тѣ и прѣкнесе столицѣ-тѣ си въ велика Прѣславѣ, поченъ дръжавно-то развитиe на Балгариј-тѣ.

Длѣгий-тѣ миръ съ Восточиј-тѣ Империј и приятелски-ти сношениi съ неї да дохъдѣтъ Борисъ врѣмѧ да укрѣпи свој-тѣ самостоителность, и най паче кога прина врзъзъ Балгарија главенство-то на Цариградскій Патриархъ, ако и да замѣгаше Римъ—Папа да прибере Балгари-ти подъ дѣхови-тѣ си власть. Борисъ оставилъ Симеонъ Царство, на кое-то граници-ти сѫ простирахъ отъ велика или Балгарскѣ Моравѣ по Дунав-тѣ до четье-то мѣсѧца по брѣгъ-тѣ черноморскѣй до Бургасъ, частъ на сѣвериј-тѣ Фракиј-къ, горицѣ-тѣ Абаниј-къ и, токо речи, всичка-та Македония до рѣкъ Ибаръ, кои-то раздѣлаше въ основа врѣмѧ балгарско-то царство отъ срѣбско-то. Оскънъ тыы земи той владѣаше широки областї прѣзъ Дунава въ Дакиј-къ, Седмиградиј-къ по Тисѣ и Марошиј-къ, и като нѣмамы указание мячено е да сѫ опре-дѣлѣтъ граници-ти на тыы области.²⁾)

¹⁾ За граници-ти на балгарск-тѣ дръжавѣ при Бориса и негови-ти завоеванія вижъ „Вѣкъ болгарскаго цара Симеона” отъ Г. Палаузова. С. Пб. 1852 стр. 29—55.

²⁾ Заграници-ти на Балгариј въ X. в., вижъ Шафарикъ Slav. Staroz. Т. II. §. 30, и вѣкъ бол. цара Симеона стр. 29-е seqq.

Симеонъ, кой-то въ воспитанъ въ Цариградъ и въ училищата гръцко-то образование на колко-то то можеше да влезеши и да облагороди въ душъ-тъ мъвъ Балгарскъ-тъ народностъ, извѣва сѧ повелителъ на единъ многочисленъ народъ¹⁾ съ по имено понятие за значение-то на династическо-то достойнство.

Бато прие титулъ: Царь Балгарский, той възбуди доста голѣмъ страхъ въ Цариградъ; а като устрои въ Прѣславъ независимо духовенство, Симеонъ еще повече разви браждъ-тъ между двѣ-ти правителства, коя-то съ предложи въ цѣло-то негово царуване.²⁾ Рѣдко едно изление представляла въ Балгария въ Славянскъ-тъ міръ въ исходъ-тъ на IX и въ начало-то на X в. Еднакъ прѣминажъ нѣколко години.

¹⁾ Балгарскъ-тъ народъ всѣкога е билъ по многочисленъ отъ Гръци-ти. Всички-ты Гръци, кой-то живѣятъ въ Дунавскъ-тъ и Европейскъ Турици, на Йоанически-ти и на други острови въ Средиземно-то и Егейско-то морета не надминватъ 1,800,000 души. Бато приложимъ и число-то на население-то на Ново-Гръцко-то Вралѣство 1,043,153 души ще получимъ 2,843,153 души. Единъ новъ гръцки вѣстникъ О ЙЛІОΣ (23 Декември 1853) брои до 10,000,000 Гръци и до 4,000,000 погрѣчени Балгари (Ελληνιζόντων Βουλγάρων) и съ бричка подиръ 50 години да наброи до 30,000,000 чисти Гръци. Кой-то е любителъ на такви чудеса, нека поглѣдне стати-тъ въ реченый-тъ вѣстникъ: аѣ буо єлладаис ἡ ὄρατη καὶ ἡ ἀόρατος.

²⁾ За балгарско-то народно духовенство има нѣкои свѣдѣници въ единъ стати-тъ: Синодикъ цари Георгия, рѣкъ отъ XII вѣкъ; надѣемся скоро да прѣдставимъ на наши-ти читатели тѣж интересни стати-тъ, ако ни дозволятъ себестоимел-ѣтвата.

отъ какъ присе Балгария Христианскѣ-тѣ вѣрѣ, и ти бече станъ центръ на славянско-то образование, станъ центръ и разсадникъ на онѣва образование, кое-то Римско-то Католичество испади отъ Велико-Иоравско-то Имѣніе. Испо въ че цариградскѣй-тѣ дѣворѣ сѧ спаши¹, като видѣ такво бръзо своеобычно развитиѣ на балгарскѣ-тѣ народность, на конкѣтъ главни-тѣ двигатель вѣ Симеона. Изпъвъ византинци-ти съ голѣмо прѣнебрежение глаѓдахѫ на грозни-тѣ титулы на балгарскѣй-тѣ царь и на народно-то духовенство, кое-то вѣ введеніо на място на онѣва духовенство, кое-то праваждаше цариградско-то грѣцко Патриаршество.¹⁾ Това подаде причинѣ на многолѣтнѣ вѣна племѧдѣ Балгари-ти и Грѣци-ти. Нѣ солено имѣ излѣщие на византинци-ти и прѣнебрежение-то тѣхъ но и тѣхна-та горделивость. История-та е забѣлѣжила: какъ горделивый--тѣ наследници на Весари-ти-Романъ сѧ въчинили и въ крака-та на балгарскѣй-тѣ царь е испросилъ миръ за Империѣ-тѣ си.

Една постомна неудача на Грѣцко-то оружие отби на нѣкое врѣмѧ желание-то на византинци-ти да покорятъ Балгариѣ подъ политическѣ-тѣ и подъ духовни-тѣ властъ на Цариградъ. Петъръ присе подиръ Симеона балгарскѣй-тѣ прѣстолъ въ 927 год. по край поголѣмый-тѣ си братъ Михалла, и като сѧ сродни съ Императорскій домъ, даде причинѣ на

¹⁾ Чрезъли сѧ сѧ писма-та на Патриарха Николай Аистика до Симеона, отъ кои-то виждалы, че Симеонъ испѣнилъ изъ Балгариѣ Грѣцко-то духовенство и го замѣстилъ съ Балгарско-то. Тыш писма сѧ находдатъ въ Ватиканѣ-тѣ исѣ напечатани въ Spicil. Romanum.

Ромео-гъръцкии елементъ да са чули въ Балгария¹⁾) Вѣрою
въхъ смѣтижти всички-ти срѣтства за да са възпрѣ политиче-
ско-то разитие на това царство. Инакъ и не е могло да бѫ-
де; на Византинци-ти не оставаше друго, освѣнъ да избератъ:
нан да прѣнесатъ свої-тѣ аристократъ въ Азия-тѣ, и да
са откажицатъ отъ европейскы-ти си провинции, и отъ стол-
ници-тѣ на Кесарии, или, било що било, да покорятъ Бал-
гария подъ своя властъ. Тѣ смѣло га наехъ за послѣдне-то
и четиридесетно-то царуване на Петра сына Симеонова
зва, какъ много останахъ балгаре-ты назадъ отъ Симеоново-
те стремление, а отъ другъ странѣ колко далечъ въ напрѣ-
доваха Византийска-та политика, коя-то наближаваше до
цѣль-тѣ си.

Гърци-ти възбудихъ Руский-ти Визъ Святослава Игоре-
вичи да дойде вървъз балгари-ти, а подиръ подъ прѣдлогъ че
ще исподѣлътъ Руси-ти отъ Балгариј, Йоанъ Цимисхий за-

¹⁾ Петър съ вѣ родилъ отъ втори-тѣ бракъ Симеоновъ за сестра-тѣ на боярина Георгия Сурбадулъ. По голѣ-
мий-тѣ мъ сыни Михаилъ, кой-то бѣ роденъ отъ прѣвый-тѣ
бракъ, още при животъ-тѣ на баща си бѣ постриженъ въ мо-
нахи. Сурбадулъ кой-то бѣ назначенъ епитетъ вървъз мало-
лѣтни-тѣ царь и правитель на царствъ то мыслеше, че ако
породни сестринца си Петъръ въизантинъ, че чадари властъ-тѣ
мъ противъ Михаила, кой-то съ нахождаше въ изгнане, ако бы
замислилъ тай да тъси свое-то право на царство-то. И за
това едно посольство, въ кое-то привъ той самъ си главно-то
участие, отпрати съ въ Царградъ, за да заключи миръ съ
Императора Романа, и да го укрѣпи съ родство. Петъръ съ оже-
ни за Мария, внучка на Императоръ-тѣ и дъщеря на Ве-
селия Христофора.

лови всички-ти укрепени места на восточнѣ-тѣ странѣ на Балканѣ-тѣ, и съ това станѣ ибно на кѣдѣ сѧ е стремилѣ Византийскій-тѣ дворѣ, и вѣче бѣ късно. Не достигаше само да сѧ даде официалностъ на тѣва прѣдателски подготобено присоединение на Болгаріѣ-тѣ подъ в. Р. Империѣ. Тая официалностъ прояви сѧ скоро, въ низложеніе-то на Патріархъ Дамана и въ присоединение-то на болгарскѣ-тѣ царьвѣ подъ духовнѣ-тѣ власть на Цариградскій-тѣ патріархъ. И съ тоба не сѧ сврьши. Останжалѣ бѣ още живѣ наслѣдникъ и сънѣ Петровъ Борисъ, кой-то добѣрчибо прѣдаде и себѣ си и царство-то си подъ покровителство-то на Цимисхія, кой-то намѣсто да мѣ скаже почетъ и гостепримство, пригласилъ го да дойде въ палатѣ-тѣ мѣ облѣченъ съ царскы-ти бѣлѣзи, и кога дойде заповѣда мѣ да свали отъ себеси тыша бѣлѣзи, и сбѣши торжественне, че сѧ е сврьшила независимость-та на болгар. царство.

Съ Бориса сѧ прѣкрациаба Вѣтратова-та династія (около 972) на Дунавѣ-тѣ. Смърть-та на Іоанна Цимисхія (976) прѣвѣденіе отъ сънѣ-тѣ восточни-ти Болгари, икъ на малко врѣма, и восстановеніе-то на воеводѣ Шишмана и на негови-ты четири сына не е имало голѣмѣ успѣхъ. Всички-ти укрепени места по Дунавѣ-тѣ по Черно-то море и въ Балкани-ти бѣхъ заливени отъ Гърцкы войски. Вато видѣхъ че не е възможно да гы отнемжатъ, смѣлы-ты сынове Шишманови чудалихъ сѧ въ Македонскы-ти планини въ Лабаниѣ, въ Фракиѣ и Фессаліѣ; и единъ отъ тѣхъ, Самуилъ поселилъ сѧ бѣ въ Прѣстѣ поднѣрѣ прѣмінѣ въ Охридѣ. Тѣка обыкденѣ отъ славянскы племена Срби и Болгари, Самуилъ по лесно можише да утвърди независимо царство, икъ Цариградскій-тѣ дворѣ прѣдвижидаше тоба, и бѣ сѧ рѣшилъ да помете и дми-ти на болгарско-то владычество. Императоръ Василий съ прозвище болгаробояцъ

(Воулхарокт^уос) НАТИСН^Ж НОВОСЪЗДАДЕНО-ТО ЦАРСТВО ССЕЗ
БСИЧКИ-ТИ СИЛИ НА ИМПЕРИЈ-Т^Ж И ПОДИРЬ ТРИДЕСАТЬ ГОДИНИ (981—
1016) го схиспа съвсем^ж. До край-т^з на XII в. рѣдко са избра-
вали забранници на балгарск^ж-т^ж свобод^ж въ лица-та на нѣ-
кон воеводы юнаци, като Долина, Ялъзиана, Петра Боди и
др. нѣ да возстанови балгарск^ж-т^ж независимостъ чадре са
само на Аспене^ж-т^ж династии.

По вече от^z сто и патдесѧтъ години сѫ е нахъждала Балгария
подъ власть на византийци-ти и около 1186 год. Аспенъ и
Петръ, кон-то пронсѫходах^ж от^z колѣно-то на велики-ти ца-
рие балгарски, победигн^ж прѣпорец^ж за нейн^ж-т^ж независи-
мостъ. Това возстаніе е известно въ Историј-т^ж подъ наазва-
ніе Влашо-Балгарско и види сѫ, че Влашко, кое отда-
бна е было съдѣствіе на Балгарско-то царство, да е прнбрало родз-
ти на ветхы-ти царие¹) и да е прѣхъръдано прѣзъ дѣнава пръ-
ви-ти дружини, кон-то вѣх^ж дружини да освободи^жт^з цар-
ство-то от^z Грци-ти. Аспенъ и Петръ счастливо са вериж-
съ Исака и Алекс^ия Ангело^ици, нѣ млади-ти сили балгарски,
кон-то не вѣх^ж сѫ още прѣродили прнс^ж пажно-то си раз-
витие при третий-т^з им^ж братъ Йоаникъ.

До 1188 години Йоаникъ сѫ нахъждаше, като заложник
въ Цариград^ж²), а въ 1196 год. прнсъ царство-то подири пого-

¹) Йоаникъ Аспенъ въ едно от^z писма-та си до Папъ
Инокентий III укаizza на това обстоятелство. Естественно е,
че кога Цимисчий прнк^зе Балгария и разбѣнчя Бориса, нѣ-
кой от^z роднини-ти царски да е забѣгн^ж въ Влашко (въ Въ-
маниј, какъ-то показва^жт^з византийци-ты, гдѣ-то сѫ е
продолжавалъ родз-ти му, до гдѣ сѫ и вин^ж Аспенеци.

²) При Аспенъ Грци^и войскаре члових^ж семейство-
Час. I. Книж. 3.

лъми-ти си братни. Едно чудно сближение видимъ въ понятии-та и стремление-то Йоанновы съ Симеона. И единъ-тъ и другъ-тъ като сѫ вскачихъ на прѣстолъ-тъ най-напрѣдъ сѫ погрызихъ да сгради-тъ и да извѣши-тъ династическо-то си достоинство. Нѣ ако припомнитъ политически-ти обстоятельства, при кои-то Симеонъ и Йоанъ поченъ-хъ да дѣйствоватъ, то видимъ, че Йоанъ вѣ мнено да сѫ управи стъ единъ странъ съ Гърци и Кърстоносци, а отъ другъ съ Папж-тъ Июкентий III, кои-то бѣше душата на религіозно-то и на политическо-то стремление на оноба врѣмѧ. Кратко-то нѣ дѣятелно-то царуване Йоанново прѣстава едно вънкашно пресълавлене на млади-ти сили на възрожденск-тъ Балгарии при вторътъ династия, и едно вътрѣшно стремление за да утвърди самостоителност-тъ, кои-то сѫ изражаваше споредъ понятие-то на оноба врѣмѧ въ дъховно-религіознож-тъ самостоителност, като залогъ за политическ-тъ силъ на държавъ-тъ. Не смы намѣрены да съдимъ за постепенни-ти боении успѣхи Йоаннови, кои-то сѫ изложени десятъ на дѣлъ въ Историиск-тъ на Бигеля¹⁾; а истамъ да видимъ какво значение въ ималъ той като политикъ, и нигдѣ това значение не сѫ е посочило тѣлъсъ и съ, колко-то въ сближение-то негово съ Римск-тъ прѣстолъ. Тъка сближение, на кое-то Западна-та црква сѫ спира, като на най-тило-то доказателство за дъховно-то нейно прѣблдане надъ Балгария, не е имало никакво влияние; не е могъ нити да

то нещо и здрави-хъ жени мъ. Тъка понѣднъ Иоанъ да тѣлѹчи миръ и да даде въ залогъ по малкий-тъ си братъ, кого-то Римск-тъ лѣтѣлици наричаватъ: Валанъ.

¹⁾ Geschichte der Bulgaren in Mösien Halle 1797, pag. 398-460.

подкопае православието въ тежките страни, нито да измъни вътрешият държавни уредби. Не са распространявамы тукъ за той-зи бъпросъ, кой-то изложихъ по на долго въ преддълъжъ-тъкъ Внужъ.¹⁾) ще повторимъ само че това обстоятелство въ църковно-политическъ-тъкъ историетъ на България не е имало онова влияніе на народъ-тъкъ и на бържъ-тъкъ му, което му придава западна-та църква.

Иладъ и зеленъ умрѣ Йоанъ безъ да даде на ново-възроденъ-тъкъ държавъ едно ико основание. Смърть-та Йоановата като и смърть-та Въгмова и Симеонова, спроваждала са е, както приказватъ съвременници-ты отъ тайственни прѣвъзшания и съсъ сверхестественни явления. При сълънскъ-тъ осадъ, кога Йоанъ почивалъ въ чадъръ-тъ си избилъ му са на сънъ конникъ на чръвенъ конъ и го пронизалъ отъ копие-то си. То е билъ св. Великомученикъ Димитрий, казватъ гръцки-ти лѣтстии, кой-то всепрѣзъ побѣдоносни-ти държини Йоанови подъ самнити стъни на градъ-тъ, где-то почиватъ нетленни-ти моции негови.²⁾

¹⁾ Вижъ Чния въ царуването на Йоанна I. Асенци, книга II.

²⁾ Йоанна найдохъ въ чадъръ-тъ пронизанъ на нѣколко място. Манастръ единъ отъ Йоанови-ти бояведи чулъ, казватъ, гласъ, кой-то викалъ „азъ съмъ убиецъ-тъ.“ Той-зи тайнственъ гласъ въ прѣписанъ св. Димитрию, а Манастръ, си осадъ-тъ и съ удали въ Търново. (Астор. с. 13. Du Cande Hist. de Const. p. 21.)

Троанъ и Ангелица.

ПРИВАЗЪЯ

Приказвана отъ Свѣтлииъ-тъ Зор-
ници на Асный-атъ Мѣсецъ.

Сочиница Л. Вельтманъ.

ПРЕБЕЛЪ

Г. ИЗВОРСКИ.

(Вижь Книж. 2, страница 66.)

Право, — отговоръ Пѣстънъ и Вѣрмилечъ,
Нема тѣкъ момж-тъ, майка ти царница
Што избрала и рече, нарече за Тебѣ!
— Нема Николій — съ въздахъ Кнаевъ продумъ.
— Вакъ Николій? отговори Радънъ.
Бахъ! ужъ пакъ непомнишь, Пѣстъне-Вѣрмилечъ,
Ты веднажъ на мене не ли сѧ похвали
И Бога прослави и мене обрадь,
Чи Богъ ти проводилъ благодать и милость —
Джерей катъ Ангелъ въ образѣ неспісанъ,
Хвалъ и личъ момж Николій?

— Ахъ ! Кнаже непомніж , отговори Радынъ
Сасъ гласъ растрагеанъ , стреснатъ и уплашеннъ

— Я помнишь Курмиаче, отколѣ не бѣше :

Нїй веднахъ сасъ тебе на ловъ съ канихъмы ,
Катнахъмы , трагнахъмы да йамъ въ полѣ-то.

Тогасъ нїй съ двама притехъмы скоро
въ твой-то рабно дворье за турскый-атъ соколъ ;

Помнишь ? изъ прозбрецъ на высокъ каштъ
Мома мы поглѣдна и сладко катъ ангелъ :

“ Лѣбръ би пѣть рѣче ! ” , кой ли е той ? попытахъ ?
Изъ вѣхъ тогазъ малъкъ , ты съ не боѣши

Сасъ бащинъ гордость да ми отговоришь :
Ты ѿ мой-та радость , азъщеръ отъ сърдце ,

Едничка на майкъ , моя Никола !

Най близо на сърдце , най мило на мене
Токо тебе ймамъ : Тебе ющъ и Ницъ .

— Боже ! выкна Радынъ , зашто мѧ накаэвашъ !

Господарь великий , што правиши сасъ мене !

Ты мене до нынѣ , твой-то старъ Курмиецъ

На бащикъ на мѣсто ймали — держеши

Илаваши мѧ съ радость , прегжраташи съ милость ,

Дѣбавши мнѣ почетъ , слышаши мѧ всѣкакъ ,

А сега ты вѣглашь отъ мой-ты событы

И на моихъ старости ирешь да направиши

Сѣлѣхъ да мѧ залѣкешь за да съ ждесвамъ :

Вато си престжпбиши родительскѣ воли ,

Като непослышашъ што ти заржчала

Иайкати царица , ты си днесъ намыслилъ

Нене да памѣсишь въ тѣзъ тежкѣ провалъ !

— Радънъ, ашо, Радънъ, ште ти ближъ дъмъ :
Ты си билъ до нынѣ на мене ѣрмилецъ ,
Стани и бѫдь ми баштъ мой отъ нынѣ ,
По рѣкѣ по сърдце на твой-тѣ прекрасни ,
Хубавъ напѣтъ момъ Николейъ :
Изъ нея избѣрамъ да моихъ царицъ .

— Охъ , ты што примила ! съ плаче извѣска Радънъ .
— Токо единъ путь ижъ видѣхъ азъ въ лице-то ;
И нея азъ вѣре и неинѣ-тѣ хѣбостъ .
Не ште ижъ забрави до гробъ до гаѣ дышъ !
Штеши ли ты на мене добро да ми сторишъ ?
Дай ми Николейъ , твой-тѣ хубавицъ ,
Или ште остана брѣнь да свѣтѣвамъ ,
На вѣкъ да вѣкѣвамъ все да сира��амъ .
И тѣй да мѧ стигне и да сѧ исчезне
Што рѣче на мене майка ми царица :
Да изсѫхне съ мене нашъ-атъ родъ и корень !

— Божъ да ти й на помоцъ , Великъ Господарю !
Надъ твои-тѣ болѣхъ нека да сѧ свѣдѣ
По живо по здраво , и болѣ-тѣ Божиѣ !

— Сега самъ честитъ азъ съ моихъ Николейъ , —
Отъ радость извѣска Кнаэзъ-тѣ и пригѣрна
Старецъ-атъ Радъна Пестъна Ермилаца .

— Не ште и сѧ покажиѣ като царъ по царски
А мѣлакъ и мѣлки , юнакъ и юлашки ;
Пакъ неино-то сърдце нека изрѣчиѣ днесъ
Чи все съ мене отъ нея готово . —
И скокна на скоро , вѣсѣдна на конь-атъ

Найдно часъ него, префъркна отиде
Право при момж-тъ, правъ предъ дъщерятъ мъ.

Затупа сърдце-то на Внѣзъ Монмира,
Вога-то излѣзе Мома Николаѣ
Бързиншкомъ изъ кѣщъ за да ги посрѣши
Штомугъ то тъѣ поглѣди, грѣши и лице-то
Какво-то вечерни звръ на нѣбѣ-то.

— Иила моя дѣчи, Ницо—Галабицѣ,
Чзна-штеши лй, Ницо, нашъ-атъ гостъ честитый?

— Глѣдамъ пакъ не могъ никакъ да си спомни,
Стрѣба ми сѫ нѣйдѣ да самъ го видала,
Процърѣ мома-та като лаишовничка
И обѣрина очи та поглѣдна гость-атъ
Съ вождливи и мѣдръ и грамижиливи поглѣдъ.

— Ты ма си видала! Монмиръ извѣика.

— Може пакъ да бѣде Богъ да та и провѣдилъ
Насънъ азъ тебѣ да самъ тѣ видала...
Нѣлѣ непомни... промзлви мома-та
И отпѣсна клѣпкы на джернѣ-ты очи.

— Сънъ да є не є сънъ, а на вѣрно вѣке,
Право-то ще кажи, чи е воля Господи!
Рече Радунъ съ въздхъ и сведе рѣкъ-тъ
На Внѣзъ Монмира съ рѣкъ-тъ на Ницъ —
Да благослови всиши бывши-та Десница! —

Подигна сѫ радостъ и сѣйтъ на веселѣ,
Пиръ сѫ запирѣба, Прѣздникъ запразнѣба.
На свадбѣ у внѣзъ-атъ сѣрѣха сѫ болѣри,
Стекохъ Владари — Бнѣзове державни

Еси-ти гостодари отъ всы-ты градища,
Страны и державы, на честитъ радость
Бесело запѣха пѣны величавы.
Пѣха припѣваха Кнѧзь-тъ Моймира,
Любовно и дружно съ Ницж Господицъ.
Въ дворж-атъ на народж-тъ да ждатъ сложихъ.
Питіе и лѣтъ вѣромъ съ забири.
Вино и ракій кипѣше течеше
Какко-то отъ Изворж. Радость и веселье!
Оврадованн гости быкаха: на здравье!
Здравица ти Кнѧзо и тебе Кнѧгине!
Да би дава Господь спорж и пѣниж кѣщ,
Сасъ жиботж и здравье, съсъ добро иманье,
Сасъ голамж славж домж да задомите.
И да сѫ плодните на много годинни!

Подиръ мало времја дрѹгје нова радость.
Богъ на Моймира даде дарн сына;
Той го зѣ на рѣцѣ и Троањи нарече.
Но тазъ нова радость не бѣше на дзаго
Отъ неизъ паднаха на мысель на грыжж;
Чи що бѣше за чудо, бѣло да и дете-то.
Бѣло-бѣленичко по бѣло да кажицъ
Отъ сиѣгъ и отъ кѣрпж въ лице крѣвъ ни капкж?
На добро не є то! — Моймиръ си мысли,
И забочисъ проводи за всакаквы хора.
Отъ всѣкладѣ свыка брачове и брачки
Да царятъ, да бѣлатъ, да лечатъ дете-то.

Съвременна лѣтопись.

Мы поченьхъмы наши-ти Книжици съ теплотѣ-тѣ, безъ да ни ми не прѣвъчъмы-тѣ че скоро ще вѣдемъ прѣнѣдны да са плачемъ отъ студѣ-тѣ. И кой не са плаче отъ него тѣжъ зимѣ? Срѣщнешь ли са тѣ нѣкого нѣма дрѹгъ разговоръ осѣѧнь мразъ, студѣ, снѣгъ; земешь ли вѣстникъ въ рѣцѣ-ти, писмо ли приемешь, нѣма дрѹго осѣѧнь кого застигнала вѣлица-та, кой гдѣ замрѣзналъ, колко кѣши са са стрѣшнай ко-го изъланъ вѣщи-ты. Види са нѣма дрѹга съвременна новина по интересна отъ тѣжъ. Нѣ мы нѣмамы намѣрение да внаса-мы въ лѣтопись-тѣ едно по едно всички-ти бѣди, са кон-то са познѣжѣ тѣ вѣстинци-ты, доста є да забѣлѣжимъ че въ Цариградѣ таквѣ лютѣ зими не саставала казвѣтѣ отъ 1849 гдѣ., отъ единѣ мѣсяцѣ насамъ снѣгѣ-ти прѣвалѣба, теко-речи, всѣкій день, и догдѣ единѣ са стопи дрѹгій набалюва отгорѣ мѣ, а цариградскы-ты кѣши, или да речемъ по десѣрѣ кафеси, кон-то не са научени, като цариградскы-ти хамали, да вдигжатѣ тағость, каѣпжатѣ отъ двѣ три педни снѣгъ; вѣтре-ти смѣчи съсѣдно прѣвъ стѣни-ти имъ, а вуглица-та са продавжатѣ на драмѣ — ето ти и лута зима, кон-то ще са забѣлѣжини помежду люти-ти зими, а метеорологическы-ти лѣтописи са забѣлѣжили такви зими мнogo повече, нежели

горѣши лѣта, причини-та е исна; горѣще лѣто не сѧ прѣваро-
вал толкесъ мѣжно, кѣлко-то лютя зима и бредж-тѣ отх лютя
зимѣ е по голѣмѣ за тѣба и по скоро сѧ брѣсса вѣ памать-
тѣ. Это конь години сѧ забѣлѣженіи сѧ лютя зимѣ:

402	1004	1209*	1302	1408	1507	1602*	1702	1800
462	1044	1216	1305	1420	1013	1608	1709	1809
545	1067	1234	1316	1423	1522	1615	1716	1812
763	1124	1236	1323	1432*	1544	1621*	1726	1825*
800	1133	1264	1334	1433*	1548	1624	1729	1824*
822	1179	1272	1339	1438	1551	1632	1731	
829		1281	1344	1460	1556*	1638	1740	
860		1292	1354	1468	1568	1647	1744	
874			1358	1470	1570*	1655*	1754*	
891			1361	1473	1576	1657*	1767	
991			1364	1480	1579	1662*	1771	
			1392	1493	1586	1666	1776	
			1399*		1593*	1670	1784*	
						1676	1788	
						1683*	1790	
						1691	1799	
						1695		
						1697		
						1699		

Оныя години кой-то сѧ забѣлѣженіи сѧ авѣзднцѣ посла-
вѣтѣ че зима-та сѧ е прѣхрѣлила и на дрѹгѣ-тѣ годинѣ
подириѣ тѣхъ.

ПОЛИТИЧЕСКИИ ДНЕВНИКѢ.

Цариградскы-ты вѣстници, какъ-то рекохмы по горѣ сѧ
пазны сѧ проншествиима отъ стѹдѣ-тѣ и лютї-тѣ зими, а
европейскы-ты вѣстници сѧ пазнитѣ сѧ гибнно-то парижко
владѣйство, за кое-то споменхмы вѣ нашн-тѣ овший діев-

нику бо вторж-тъ Внижнцъ, а политика-та е стритијата на-
задъ, икако бы имало нещо интересно не бы съ забравило
отъ вѣстници-ти; пънтове-ты на парижкий-тъ трактатъ
единъ по единъ съ поченжли да съ исполняватъ; въ пред-
надъшъ-тъ Внижнъ споменжумы за устройство-то на грани-
цъ-тъ помеждъ Бессарабицъ и Молдавицъ, че съ є подписано
на конференции-ти въ Парижъ. Сега чакатъ да съ съберутъ
пакъ конференции и да прѣглѣдятъ дѣла-та на международ-
ни-ти комиссии, кои-то вѣхъ отредени една за да спрѣ-
дѣли границъ-тъ помеждъ Россия и Турицицъ въ Азия-тъ,
друга за да издиратъ нѣжди-ти на Придунавски-ти княжества
и желание-то на народъ-тъ за кое-то вѣхъ съвѣканы диваны-
ты въ Блашко и въ Молдавицъ съ царскій фирмансъ; а сега
като избръшихъ диваны-ты дѣло-то законо-то вѣхъ събраны,
съ царскій фирмансъ съ распустнажумъ; друга една комиссия
вѣ отредена да устройи свободно-то плаване по Дунавъ-тъ и
ти избръшила дѣло-то си и ще го прѣдстави на парижки-ти
конференции, кои-то споредъ какво-то показватъ нѣкои вѣ-
стници, че съ съберутъ въ Парижъ въ Февральния. Англо-Ки-
тайско-то несогласие отъ день на день приносѣва по голѣмъ
интересъ въ Европа-тъ и замѣсто наредъ съ международ-
ни-ти въпроси. Отъ разни депеши види съ че Англия-та съ въ
принципе бече да нападне на Кантонъ, а може до сега и
да є привезетъ отъ европейски-ти сили. Той-зи градъ є най-
голѣмый-тъ търговски градъ въ Кинѣ. Нахожда съ 720
часове далечь отъ столицнъ-тъ. Той съществува споредъ ки-
тайски-ти книги повече отъ 4,000 години; Има 1,560,000
жителъ и е раздѣленъ на два градища, татарско-то градище
и кынезско-то градище. Рѣка-та, кои-то тече прѣзъ Кантонъ
є покрита съ 100 хиляди кораби, кои-то правиатъ единъ

цѣлъ градъ и имѣтъ до 300 хиляди жителіи. Въ Кантонѣ бројатъ повече отъ 600 члнци; нешѣ члнци-ти съ затварятъ съ братни. Всѣкій житель кой-то изливъ прѣкъ нешѣтъ долженъ е да носи съ себеси фенеръ съ имѧ-то си и всѣкій пѫть кога отъ единъ члнцъ ще замине въ дрѹгъ записвѣжъ мѣ имѧ-то въ тѣфтеръ.

Отъ тѣхъ общи въпроси кон-то прѣставлявѣжъ сега малко интересъ прѣмнѣвамы къмъ члстнѣ-тѣ политицкѣ, въ кои-то надѣемса да найдемъ нѣщо по любопитно: У насъ съѣѣнъ иѣкои и дрѹги назѣнненна въ личность-та на вѣтрешно-то управление нѣма нище по ново въ политикѣ-тѣ. Всички-ты французски вѣстници като извѣстнѣ смърть-та на Бенакий-тѣ Везиръ Решидъ Паши признаватъ голѣми-ти заслуги и высоки-ти достоинства негови. Като прѣобразователь, като дипломатъ, като дрѣжакъ члобѣкъ, казва газета *Pays*, Решидъ Паши е сторилъ голѣми услуги на земѣ-тѣ си, и той е былъ единъ отъ най примѣчательни-ти члобѣци на вѣтмѣ-то си. Английски-ты вѣстници повече разсѫждабѣжъ какви могатъ да бѫдатъ послѣдствия-та отъ смърти-тѣ мѣ, нежели за дѣла-та, кои-то съ избрѣшилъ той въ животѣ-тѣ си. Портата загуби още единъ достоенъ. Съѣтникъ Фети-Ахметъ Паши, шѣръ на Султанѣ-тѣ, началникъ на Топханѣ-тѣ, умрѣ на вториѣ того въ Фундукли на 58 год. Такви члобѣци съ рѣдкы на всѣдѣ а днесъ още порѣдкы.

Въ Франциѣ Императоръ-тѣ самъ лично откры събраніе-то на Сенатѣ-тѣ и на законодателно-то тѣло; и споредъ съѣчай-тѣ кои-то е пристъ въ прѣстѣніе-ти дрѣжави. Говори слово, въ кое-то прѣстѣ на това събраніе въ какво положенїе съ находатъ дѣла-та, що съ избрѣшилъ правительство-то предъ събраніе-то, и що има да брьши за напрѣдъ, и каквъ

политикъ ѿ гайдова: Часто, какъ Императоръ-тъ мыслили сѫ
че за да може чловѣкъ да управлѧва Франциј-тѣ долженъ є^т
непрѣстанно да дава на общественій-тѣ дѹхъ като храна иѣ-
кои голѣми театрални зорѣлища. Изъ мыслижъ, на противъ, че
є доста да иска чловѣкъ да прави добро, колко-то може, за
да добыє довѣрие въ странѣ-тѣ. И така дѣйствиѣ-то на Пра-
вителѣство-то сѫ въ ограничено само изъ бѣзлане на всичко, ѩо
є было най полезно споредъ обстоятельства-та. Подиръ това въ
слово-то си Императоръ-тъ излага всичко, ѩо є избръшило пра-
вителѣство-то за земледѣлие-то, за търговище-тѣ, за сбра-
зованиe-то, за военно-то и гражданско-то устройство. Отъ
това слова виджамы че данѣ открылили сѫ въ Франциј
желѣзни пластина на 300 сажати, и сѫ утвѣдени єще на 450
сажати, єще видимъ че доходы-ты на дрѣжава-тѣ сѫ чумно-
жили на 30 мил. фр.

За винкашнѣ-тѣ подитикъ Императоръ-тѣ казва въ сло-
во-то: Отношенин-та на Французскѣ-тѣ дрѣжавѣ сѫ чюже-
странни-ти дворове никогы не сѫ били по добри отъ какво-
то сѫ сега. Ветхы-ты наши съсобдници составихъ вѣрни на
чювствѣ-то, кое-то сѫ роди отъ една обижа причиня, и ни
показавахъ сѫщо-то довѣрие, а новы-ты сѫ свое-то добро
обхождане, сѫ свое-то благородно содѣйствиѣ во всички-ти
вложни въпроси; побуждажъ ны да сѫ камъ че смы сѫ били
съ тѣхъ. Изъ можихъ да сѫ чувѣрѣ толко въ Осборнѣ, кол-
ко-то и въ Штутгартѣ, че желаніе-ти ми є да сѫ опазижъ
ветхы-ты сюзи и да сѫ чуврѣжъ новы, раздѣла сѫ
отъ глави-ти на дѣл-ти голѣми дрѣжави.

Ико сѫ є ѿѣнила политика-та наши, какъ-то заслужива,
то є, защо-то смы сѫ пазили да сѫ съвсамы събѣни въ е-
нивъ въпроси кои-то ны интересуватъ право или като единъ

нациј , или като единј големј европејскј државј .

Ако ли пак оту другј странј аз приехъ чучастие въ Невшателскиј-тъ вупроја , то защо-то самий-тъ царь Прес-
кий поиск мое-то седѣйствије , и аз бѣхъ честитъ , въ
той-ви слѹчай , гдѣ-то можихъ да содѣйствовамъ да са раз-
реши едно разногласије , кое-то бы могло да буде страшно
за спокойствије-то на европј-тј .

Волко-то за Внажества-та (придѹнавски) чудили сѧ съ
мнозина за несогласије-то съ нѣкон си оту наши ти сѹзници ;
их Франција , въ свој-тј чистосердечиј политициј всѣкогы є
закрылала до волко-то и дозволављатъ трактати-ты , жела-
није-то на народи-ти , кон-то сѧ обрнiali кумъ неј въз-
ри-ти си .

Конференции-ти сбаче , кон-то ще сѧ съберјатъ въ Па-
рижъ , ще видимъ , че ще докарјатъ съгласије , съ кое-то ще
са отстрадајатъ трудности-ти , кон-то сѧ нераздѣли кога
мнѣнија-та не сѧ схождатъ .

Такво є , Господари , наше то положеније . Азъ быхъ сърь-
шилъ твка слово-то си , икъ не могъ да не споменѫ и за пре-
стѣпни-то посагателство , кое-то сѧ слѹчи прѣзъ дни-ти . Бла-
годаріј Небе-то за ивино-то застѹпление , съ кое-то закрыли
Императрицј-тј и мене , и жално ми є , че правијатъ толко съ
жртви , за да посегнатъ връзъ животъ-тъ на единого .

Изъ тије заговоры поучављатъ ни много полѣни нѣша :

Прѣво : показављатъ , че онѣс кон-то прибѣгјатъ на убий-
ство , открыважатъ съ тија отчалини срѣдства и глабостъ-тј си
и безслаб-то си . и второ , че никогы едно убийство , ако и да
са удаје , не є послужило за подзъ на тије , кон-то сѧ воорѹ-
жили рѣкј-тј на убийци-ти . Нити партии-та , кон-то порази
Цесари , нити онаш , кон-то певали Генрихъ IV не извлѣкохј

ползъ отъ убийство-то си. Еогъ допъща по нѣкогы та на праведника, нѣ никогы не допъща да тужествуватъ злодѣине-то.

И така тъла посагателства не смѣшаватъ нити меѓ-тѣ
безопасностъ въ настоещемъ нити мој-тѣ вѣрж въ бѣд-
щемъ. Ако съмъ живъ азъ и Империя-та е жива съ мене, ако
быихъ азъ чумрѣлъ, Империя-та бы скрѣпнѣла сице повече прѣвъ
смерть-тѣ ми, защо-то гиѣвъ-тѣ на народъ-тѣ и на армиј-
тѣ ще бѫде нова подпора за тронъ-тѣ на тѣна ми.

И така да разкрыемъ бѣд-щие-то изъ довѣрие, да залѣг-
немъ, безъ да сѫ всѣ скончъ, на наши-ти катадневни работи
за благо-то и голѣминѣ-тѣ на странѣ-тѣ ни.

Еогъ да закрила Франциј.”

Прѣстѹпно-то проницество въ кое-то споменувва Импе-
раторъ-тѣ обзема общо-то вниманіе въ Европѣ; въ Парижъ
сѫдъ-тѣ кой-то е отреденъ за да издиратъ това дѣло дѣйство-
ва тайно, и всичко що обнародоватъ вѣстниците основава сѫ-
тамо на едини догадки, за това и мы не ги постараемъ въ
наши-тѣ лѣтописъ, до гдѣ не сѫ подтьвърдили исторически.

Това гиѣсно проницество послудило съ Французскій-тѣ Им-
ператоръ да приеми мѣри за управление-то. Съ едно посла-
нивъ до Сенатъ-тѣ Императоръ-тѣ назначава управителници въ-
питропиј и Императрица-та сѫ назначава управителница на
Царство-то, ако бы да сѫ докара да стѫпи тѣнъ мѣ прѣди да
дойде въ съвръшеннолѣтие.

Въ Англија тајъ мѣръ сѫ посрѣдникъ благоприятно. А
нота-та, којъ то бѣ подало французко-то Правителство на
Англија, отъ кадѣ-то избѣхнѣ послѣдниятѣ заговоръ, за
да приисме мѣри да не бы да сѫ повторилътъ такви случаи,
възбуди голѣмы прѣни и въ вѣстниците и въ Парламентъ-тѣ

кое-то са откры на 4 февр. н. ст., из съ вышегласие брнегож са нѣкое измѣненія въ закони-ти за бѣженци-ти кон-то са находжатъ въ Индії. А прѣди да са приемжатъ тъи измѣненія Парламентъ-тъ Английски рѣши да изъви благодарность на войскъ-тъ, кое-то са вис въ Индії, и кое-то въ послѣдни-ти времена имала е и нѣкое успѣхъ срѣщу безмѣтителіи-ти, из още не наблюдава да гы усмири състѣмъ.

Индійско-то възстаніе все още поглъща всебощо-то вниманіе въ Англии.

Дѣла-та въ Индії още са находжатъ въ лоше положение ако даже и подиръ успѣхъ-ти на Генерала Водина Калибела, и това безпокон много обществено-то мнѣніе. Безмѣтителіи, като прѣѣкли съобщение-то на пошж-тъ и на телеграфы-ты заловили и пѣтица-та въ йудско-то царство.

Това възстаніе казважтъ Индійски-ти вѣстници е много по важно, нежели какъ-то отъ начало мыслахъ, ако сѫдимъ отъ мѣжнотии-ти кон-то посрѣднижъ военачалници-ти.

Англичане-ти не са борижтъ само съ страхи непріятѣли, климатъ-ти люто бръсне Европейци-ти. Инозина паджатъ отъ разни болѣсти а най паче отъ сипаницж (шарка) най напокон и холера-та извѣхна въ войскъ-тъ.

Междъ тѣмъ въ Лондрж са е заменжла дрѣга война, Индійска-та компания бори са съ Правителство-то за да у-дъжи привилегии-ти си. Въ Лондрж ставажтъ чисто събрани на акционеры-ты за да са съгласибра да забранятъ право-то на компаниј-тъ противъ Правителство-то, кое-то има намѣреніе да усвои власть-тъ връз Индії.

Въ Даннії Царь-ти откры горнікъ-тъ палатъ на Ганнварни; и въ слово-то изъви сожалѣніе че княжества-та Голдингъ и Ладенбургъ приели враждебно положение противъ Пра-

ВИТЕСТВО-ТО, и прибава още че Дания-та направила устъпки, до колко-то и даволюва положение-то. Това царско слово подава малко надежди за да са устрои скоро тай-зи въпросъ, въ кой-то приема участие Австроия и Пруссия.

Въ послѣдни-ти времена пакъ са е възбудила надежда че ще са устрои ровногласие-то между западни-ти държави и НЕАПОЛИТАНСКО-ТО Кралество. Мислатъ да е послал Австроията посредничество за да устрои това дѣло.

Въ Англия са събиратъ мнозина отъ роднини-ти на Пруский-ти царь и на Английскъ-тъ кралева, за да пренесатъ своята при бракосочетание-то на Пруский-ти Принцъ, братанецъ на Царъ-ти, и подиръ него наследникъ на царство-то, съ Английскъ-тъ принцесъ дъщеря на кралевъ Виктория.

Рускы-ти вѣстици извѣстваватъ че Шамиль предводителъ-ти на Черкеси-ти подиръ разни гражения приведдала да отстапи и всичка-та Велика Чечна покорила са на Русия-тъ.

Съ Императорския указъ коммерческа-та канцелария при Руско-то посолство въ Цариградъ са закрива, а на нейно място ще са устрои Генерално Консульство, на кое-то са възлага и съдебна-та частъ помежду Рускы и чужестранни поданици, кои-то тръгватъ въ Цариградъ споредъ какъ-то е било и при Канцелария-тъ.

ТЪРГОВЫЙ ДНЕВНИК

Търговни-та всѣкога са плаче, та и не бы била търговия, ако не са плаче, ако са злагодарила съ настъпше-то положение; видите ли са цѣна-та на стоки-ти, кога касса-та на търговецъ-ти е пълна, той са плаче че нѣма работъ, спадне

ли цѣна-та наиз, кога магазы-ти мѣ сѫ пазни сѫ стоки, той сѫ плаче че нѣма работи. Ако сѫ вѣзвыен сконто-то (учету-тъ) трговецъ-тъ сѫ плаче, че пари-ти рѣдки и скажи и не могатъ да сѫ врьшилъ работи, спадне ли сконто-то, той пакъ тѣ плаче, че пари-ти спаднели и цѣни-ти на стоки-ти сѫ сѫ вдигнели, та не може да сѫ врьши работа. Прѣди авѣ недѣли отвѣ всѣдѣ сѫ раздавахъ жалби на финансовый-тъ кризис; Ч-тихъ той-зи кризис, финансово-то положение сѫ управи - само на Сѣверъ и въ Австрия-тъ още теглітъ отъ него, сконто-то спаднѣ, и спаднѣ въ нѣконѣста отъ 15 до 4%, въ Америкѣ, и отъ 12 до 2%, въ Гамбургѣ и трговна-та пакъ сѫ оплаши и сѧ смѣхъ не знає, какъ да обясни това неестествено спадане, ще ли бѫде на добро или на зло. Не знає да сѫ радобали, като спаднѣхъ пари-ти, или да скрѣбн че сѫ вдигнѣцъ цѣни-ти на стоки-ти? Но конъ въпроси сѫ сливѣтъ да разрѣшилъ и вѣстницн-ты и трговци-ты. Уяснението кое-то низка-та лихва дава на трговни-тъ въобще и на спекуляции-ти въ особенности почюдло нынѣ, казва единъ вѣстникъ. Не съ ли за страхъ, че това уяснението ще побуди спекуляции-ти и ще докара единъ начинъ на цѣни-ти искъствено, кое-то скоро ще ны докара пакъ въ онебѣ положение, въ кое-то бѣхъ мы прѣди путь мѣсяца? За това мы оплаковамъ това положение, кое-то е пагубно и за интересъ-тъ на редовни-тъ трговни-ж и за интересъ-тъ на народн-ти.

Настинъ, требѣ да сѫ страхувамъ отъ реакци-тъ (противодѣйствие), и ще остане измаменъ кой-то смѣта че се-гашна-та лихва на пари-ти ще сѫ предложи много. Такъ є мнѣннє-то на оные, конъ-то добре проумѣватъ работи-ти. Низка-та лихва мыслитъ тѣ, пронсѫжда повече отъ причин-и, че дѣла-та сѫ сѫ вспрѣли, а не отъ изсвиане на пари-

ти, свободни-ты капиталы скоро ще са погълнати и сконцентрирана лихва-та ще дойде пакът въ естествено-то си равновесие, токо що почене търговия-та и промышленност-та да са съзведат.

Комиссия-та, коя-то е събрана въ Цариград за да учреди финанс-ти поväка са да пръвгледа финансовый-те проекти, кой-то мы изложихме въ предвидявши-та наша Внешка. Въ събранието на 25 Йануари въ министерство-то на финанс-ти, Гасинъ наши общи на търговци-ти и на банкери-ти, кой-то бѣжъ на лице че съ Сълтанско иrade, тѣ са назначихъ членове на тази комисия; и имъ са предложи да пръвгледатъ проектъ-те, и ако найдатъ нѣжно нѣкое изменение да представятъ министерство-то си на Правителство-то, та ако е возможно да са приематъ.

На 31 Йануари станъ пръвъ-то събрание на комисията. Правителство-то имъ отреди Джезарали ханъ въ Цариград за да са събраха тамъ и да бърши работи-ти-си.

Прѣди единъ мѣсяцъ поväхъ са нови хартии записи на хазната съ лихба по 6 %, тѣ излъзохъ подъ разни наименния: сеъими-харими нови меджидиста, изъ названието имъ е хазне табии (записи на хазната); токо що са появихъ цѣна-та имъ поченъла вѣ да спада по долъ отъ паричателната цѣна, защо-то не проумѣвахъ добрѣ значение-то имъ, изъ министъ-те на финанс-ти прибръза да пръсне съмѣнието и да обясни, че тъгъ записи ще са наплащатъ на срокъ-те съ металлически монети (изъ златно меджидие) и лихвата имъ ще са плаща съ монети. Това обяснение удържало бърската имъ.

Отъ бърнене пишатъ, че едно съдружество мѣстно на-

ло съе да устрои парходство по рекѣ Маринѣ. Малкы-ты парходы на това съдружество не ще носятъ драгж тажесть осѣнь машинж-тѣ и вѣганица, колко-то имъ съ потребни, а само ще влажатъ плоскы кораби, кон-то ще иматъ ново устройство и ще бѫдатъ дѣлбоки да гы не залива вода-та, кога има вѣтъръ, тые кораби ще подземятъ отъ 500 до 700 кыла.

На най напрѣдъ тѣбѣ да съ разбалиятъ вентеве-ти на воденици-ти, що съ устроени по рекж-тѣ, и тогы надѣяжатъ съ ще съ умножи вода-та въ рекж-тѣ. — Съдружество-то може да има дѣвъръ при добытъ скъ ако мѣ съ чада да отстриши прѣпятстви-то, кое-то срѣща съ въ Юлна, Августа дори и въ Септември отъ малководи-е, кое-то по нѣкогъ дѣржи и прѣвъ всичкж-тѣ есень, и само кога почне да тас снѣгъ-тѣ вода-та е высока.

Сардинскій Вицеконсулъ въ Брюссѣ Г. Теранео обнародова всѣкж годинѣ по единъ статистический труда за копринж-тѣ, кои-то тамъ излазят, и за предиалици-ти, кои-то съ находятъ въ провинци-ти.

Вто що обнародева той въ единъ вѣстникъ:

Предиалици и дѣйстви-сть въ гради-ти и въ провинци-ти
Брюссѣ:

Прѣмѣ-то на устроение-то	Предиалици	дѣлапы
отъ 1847 до 1855 год.	32	2065
— 1855 — 1856 —	22	614
— 1856 — 1857 —	24	1159
		—
всичко	78	5838

Тые 5838 дѣлапы, кои-то съ дѣйствовали отъ 25 Ю-

ниа до 31 Декември 1857 год. требование да искажатъ 142425 съкы копринка, из финансовый-тъ кризисъ понуди по-вече-то предвидици да смалятъ работя-тъ си и произведението на означенн-ти 78 предвидици достига до 88,000 съкы.

Извнесено в отъ 20 Юни до 31 Декември:

Коприна точена из паръ	88,000	съкы	за гр.	52,800,000
" мѣстна	30,000	-	-	12,800,000
Сѣмъ копринено	4,500	-	-	5,400,000
Пашкули	12,000	кила	-	2,400,000
- продѣлчены	14,000	съкы	-	560,000

Отъ най точни источинци, кон-то ни вѣдъ прѣдоставени чубъдни смы са че Брюса замъ подъ чадънъ изъ чѣрници до 100 хилади делюма. Ако земемъ за основание на нашъ-тъ съмѣтъ, че единъ делюмъ чадънъ изъ чѣрници стига за да са отхраниятъ вѣнъ отъ 20 драма сѣмъ, то ще получимъ 60 съкы пашкули отъ делюмъ или 300,000 съкы копринка отъ всичко-то пространство.

Вѣроятъ на монетъ-тъ измѣна са по нѣкако пѣти на дѣнь-тъ, изъ мы въ нашъ-тъ дневники ѡе вѣлѣжимъ само предѣли-ти, помеждъ кон-то въ играла цѣна-та на монетъ-тъ; въ послѣдни-ти 15 дена цѣна-та на монетъ-тъ въ била:

НАИМЕНОВАНІЕ НА МОНЕТЪ-ТЪ

ЦѣНА-ТА НА КАЙМЕ

НАИ ВЫСОКА	НАИ НИЗКА
------------	-----------

Лира стерлингъ (английска жълтица)	154-20	149
Лира Турска (злат. меджидие)	139-10	135
Жълтица 20-франкы	123-20	121
Полз-Империалъ (руска жълтица)	125	119
Бремица (маджарска жълтица)	74-20	69

Съ това свръшламъ нашият-тъ Тръговски дневник и
поченовамъ нашият-тъ

ВНИЖЕСНЫИ ДНЕВНИКЪ

Нѣ съ що да поченемъ? Студъ-тъ, който е замръзналъ
Тръговицъ-тъ види сѫ не е останжалъ безъ влияние и на Вниже-
нинжъ-тъ. Въ дѣбъ недѣли не само не смы имали честь да ви-
димъ, нѣ нити смы чюли да е излѣзла нѣгдѣ книшка на бал-
гарский-ти языци. Нѣ за това какви свѣтли надѣжди има-
мы за напрѣдъ! колко сѣвѣрици! Балгарска-та Книжнина е
приготвила да издаде нѣкое книжки, нѣ като има голѣ-
ми разноски за издание-то на Внизици-ти, не може да поче-
не нищо, докѣ не види ще ли сѫ покръпятъ разноски-ти и.
Цариградский-тъ вѣстникъ е извѣстилъ че скоро ще сѫ печат-
атъ всебици Истории авѣкъ изъ веднажъ, една составена
отъ Г. И. Гръбевъ, и друга прѣведена отъ французскии языци
отъ Г. Йошева, още отъ истый-тъ вѣстникъ научили смы че
въ Бѣлградъ сѫ печататъ дѣвъ балгарски книги, една подъ
заглавие Владиславъ Краль Болгарский, и друга: жиботъ Спаси-
теля Нашего, още една новина дойде ни отъ Одесскъ, че сѫ
печатата тамъ География Ободовскаго, за всички-ти тъи книги
ще поговоримъ по надлъго, кога сѫ напечататъ.

Бато нѣмалъ днесъ що да прѣложимъ на наши-ти чи-
татели ще низъ сѫ помошимъ да бѫдатъ тѣ по щедры и да
ни дадатъ възможность да прибавимъ нови единица отъѣзъ въ
наши-ти книжици: за народножъ-тъ книжници; а това не
ще нити голѣмъ труда, нити голѣмо знание, който знае да
пише може да бѫде полезенъ въ това спиешение, да записа
само всичко, що е достойно за записуване; приказки, прѣ-

Чти, пословици, пѣсни, нѣ да ты записува така, какъ-то гы слыша, безъ да прибава или да исправа нѣщо, шо не ми са рече. Жызыкъ-тъ на народнѣ-тъ книжиница ще биде Богатъ материалъ и за грамматика и за словарь, а само-то съдѣжание ще биде много полезно за Историѣ-тъ на народнѣ-тъ бытъ, на народни-ти предания и вѣрованіе. И така надѣемъ са скоро да ни дойдатъ на помощь всѣкыи, който знае да пише, за кое-то ще имъ бѫдемъ много благодарни и задолжены.

За всѣко нѣщо, кое-то са относя до книжини-ти, требѣ да са пише до Настоятели-ти на Болгарски-ти книжини Г. К. Мариновичи или Г. В. Салчевичи въ Цариградъ на Болгарианъ.

Въ скоро времѣ ще излѣзе отъ печатъ на турскій жызыкъ Ветхата и нова-та История на отоманска-тъ империѣ, написана отъ Ахмедъ Джебдетъ Бенди, кой-то е Историографъ на Империѣ-тъ и членъ на Танзиматъ-тъ и на Съвѣтъ-тъ на Просвѣщеніе-то. Така истории ще съдѣжда не издадени още навѣстни, кон-то са почерпнати отъ вѣрни источники, не ще упѹстимъ да представимъ на наши-ти читатели извлѣченіе отъ таѣкъ интереснѣ книгъ, кое-то обзора Османово-то колѣно отъ начало-то негово до наше-то времѧ.

ОБЩИЙ ДНЕВНИКЪ.

Отъ Английскій-тъ журнала *Athenaeum* научили смы, че въ Іерусалимъ са въстроена книжевна община подъ предсѣдателство на Английскій-тъ консулъ, и имала въ вѣче много съборанія, отъ кое-то второ-то было въ много любопытно; это престеколъ-тъ на това засѣданіе:

Г. Вирнал Грагамъ представиаъ изложение на свое-то из-
твъране по восточный-ти бѣгъ на рекѣ Йорданъ. Вато из-
лѣзахъ изъ Дамаска заодно съ отца Портера досегиали до
Салакъта и подиръ вѣзли въ единъ странъ вулканическъ чу-
шина съ базалтическы камъни, по между кон-то сдѣланъ може да
стали камна-та. Повече-то отъ тъихъ камъни съ дѣланни съ
изображеніи на животни и растенія, и съ покрыти съ надписи
на неизвѣстенъ языку, въкви-ти приличащи то на Гръцки, то
на Еврейски, и читатъ ли съ отъ горѣ на долъ или отъ
долъ на горѣ, отъ дѣсно на лѣво, или отъ лѣво на дѣсно
трудно е да съ рѣши.

Подиръ това пѣтици-ты вѣзли въ единъ странъ, къто
се нарече Ниммара, въ коѣ-то има барсове (*Panthera*)
и една гора Ормъ-аль-Джеридъ. Въ всички-ти тъи мѣ-
ста има много ветхы градища не изслѣдовани. Колко драго-
цѣнни надписи за издиране.

На Сѣверъ отъ Аммана и на Юго-западъ отъ Бозра
имѣрили помеждъ други-ти градища и градове Кирлотъ и
Бирлатемъ, въ кон-то здания-та съ много голѣми и дебѣ-
ли. Покрыти съ съ ости камъни слѣпени, дълги до 25 пла-
ди, и подпрѣни съ колони отъ цѣлни камъни. Порти-ти имъ
са високи, широки, дебели и направени отъ цѣлни камъни.
Толко съ тъи напуснати градища, гдѣ-то въ пять
дена пѣтици-ты прѣминжали прѣзъ 37. Г. Грагамъ пред-
стави и дѣланни камъни и надписи донесени отъ градъ Гарра.

Валендары-ты извѣщаватъ за 1858 годинъ четвъре зат-
менія: на 15 февруари частно затменіе на мѣсячинѣ-тѣ;
една-та третъ ще съ покрите; на 5 марта пълно затменіе на
солнце-то за Сѣверинѣ-тѣ Европѣ и частно за други-ти стра-
ни на Европѣ-тѣ; на 26 августъ пълно затменіе на солнце-тѣ.

Отъ тънъ явленія само прѣви-ти два ще са видѣнія въ Търциѣ на 15 феврѣария и на 3 марта. Въто часове-ты въ ко-
и-то ще почене явленіе-то въ разни градове да са види, и ще
са сърьши.

ЗАТМЕНІЕ НА $\frac{15}{27}$ ФЕВРѢАРИИ

НАЗВАНІЕ НА ГРАДОВЕ-ТИ:	НАЧАЛО НА ЗАТМЕНІЕ-ТО ПОДИРЪ ПЛАДНИ ¹⁾	СВРЬШАНЕ НА ЗАТМЕНІЕ-ТО ПОДИРЪ ПОЛНОЩЬ
Смирна (Измиръ)	10 — 58	1 — 6
Цариградъ	11 — 5	1 — 13
Бадрене	10 — 55	1 — 4
Александрия	11 — 9	1 — 17
Варна	11 — 1	1 — 9
Бѣлградъ	10 — 54	2 — 2
Галацъ	11 — 2	1 — 10
Солунъ	10 — 41	0 — 49
Ишъ	11 — —	1 — 8

ЗАТМЕНІЕ НА СЛЪНЦЕ-ТО НА $\frac{3}{15}$ МАРТА.

НАЗВАНІЕ НА ГРАДОВЕ-ТИ	НАЧАЛО НА ЗАТМЕНІЕ-ТО ПОДИРЪ ПЛАДНИ ЧАС. МИНУТИ	СВРЬШАНЕ НА ЗАТМЕНІЕ-ТО ПОДИРЪ ПЛАДНИ ЧАС. МИНУТИ.
Смирна	2 - 26	4 - 10
Цариградъ	2 - 24	4 - 23

¹⁾ Часове-ты сѫ означены отъ пладни и полнощь си-
речь по пладни е 12 часа и поченова прѣвѣй-ти часъ, така и-
сто и полнощь е на 12 часа, и отъ полнощь поченова пакъ
прѣвѣй-ти часъ.

	ЧАС. МИНУТЫ	ЧАС. МИНУТЫ
Едрене	2 - 9	4 - 14
Александрия	2 - 50	3 - 58
Варна	2 - 16	4 - 21
Буковещь	2 - 4	4 - 16
Галац	2 - 14	4 - 24
Солунь	1 - 47	3 - 57
Ишы	2 - 10	4 - 25

— Единъ вѣстникъ І^м Осѣапъ дѣла единъ новинѣ, комъ то не само є любопытна, нѣ достойна є да привлѣче вниманіе-то на наблюдателн философи: Въ Брестѣ сѧ въ поискахъ нѣкоги-си Михаилъ Мозеръ отъ Регенсбургъ (въ Баварії) гаухъ и нѣмъ отъ рожденіе, кой-то безъ да приеме друго вѣспитаніе, освѣбъ колко-то є можилъ самъ си да си даде, знає ни по малко ни по много отъ пѣтнадцать живи лзыка европейскы, и на всички-ти тыи пише лзыци много чисто, и правилно и лесно. Той еще смѣта только добрѣ, гдѣ-то нѣма арифметическо дѣйствіе, кое-то да го затруднила.

— Телеграфнческы-ты телѣбе, конъ-то сплитѣтъ земный-тъ шаръ просигналъ сѧ до 33,300 часовъ, отъ конъ-то въ Европѣ-тъ 13,500 ч. въ Сѣвернѣ-тъ Америкѣ 12,000 ч. въ Индіи 1,800 ч. въ Южнѣ-тъ Америкѣ 4,000 ч. и подводни телеграфи 1,000 ч.

— Это на конъ години сѧ выли царес-ты на 1 Іанвари 1858 год. Виртербергскій-тъ царь є на 76 год. Белгійскій-тъ царь є на 67 год. Папа-та є на 65 год. Прусскій-тъ царь 62 год. Шведскій-тъ царь 58 год. Саксонскій-тъ царь 57 г. Французскій-тъ Императоръ 49 г., Неаполитанскій-тъ царь 47 год. Баварскій-тъ царь 46 год. Грыцкій-тъ царь 42 г.

Голландский-тъ царь 40 год. Русский-тъ Императоръ 49 год.
Английска-та царица 38 год. Гановерский-тъ царь 38 год.
Сардинскій-тъ царь 37 г. Оттоманскій-тъ Императоръ 34 г.
Австрийскій-тъ Императоръ 27 год. Испанска-та царица 27 г.
Португалскій-тъ царь 20 год.

Ипого мыслителн сж залѣгали да найдутъ єдинъ общий
языкъ за всички-ти народи , съ кой-то да може да са проумѣ-
ва помеждъ си всичко-то човѣчество. Высока и смѣла задача,
кои-то бѣ привлѣкла вниманието на дѣлбески мыслителн; като
Лейбница, кой-то нѣколко пѫти въ животъ-тъ си прнемалъ сѧ с
да иѣ разрѣши; ик какъ-то сѧ вижда не е възможна. Данѣ
единъ Англичанинъ Г. Едмондсъ, кой-то четырѣстъ години са с
трудилъ надъ той-ви въпросъ, чудаде мѣ сѧ напослѣдокъ да
нападне на честитъ мысъль , кои-то го е увѣдилъ че това
не е невъзможно и представя доказателство въ съюж-тъ аз-
букъ, грамматикъ и словарь, кои-то е издалъ подъ названиe:
A universal Alphabet, Grammar, and Language, comprising a scientific classification, of the radical elements of Discourse, and Illustrative translations From the holy Scriptures, and the principal British classics, to which is added, Dictionary of the language. By G. Edmonds. London 1856.

Стъклана полива . Мюнхенскій Профессоръ Фукъ
отъ давна е открылъ едно стъкло, кои-то состояи отъ 15 части
кварцъ (блѣз пясъкъ) 10 части поташъ (луга) или 9 части со-
да и 1 часть въглища. Тынъ вещества на силенъ огънъ сѧ спла-
вятъ и давятъ едно стъкло , кои-то та плави въ бѣлъ бо-
дь, и съ тѣжъ гжста благъ сѧ покрываютъ камъне, дръво
хартии и платна, за да са опазијатъ отъ сирѣсть и огънъ. Нѣ-
ща покрыти съ тѣжъ благъ не са быспламеняватъ, а само
тѣшатъ. Рыхли камъни и мѣдъ (тевеширъ) напосни съ тѣхъ

вялж ставкътъ много икы, и могътъ да приемътъ люстрово
като мраморъ. Въ Мюнхенскій-тъ театръ всичкити кѣща,
кои-то горижътъ, покрыти са съ това вещество за да сѫ опа-
зижътъ отъ пожаръ.

По нови вѣсти. Соединенн-ти сили Англо-Француз-
ски ударили и прибѣли градъ Кантонъ въ Кинѣ.

Лордъ Палмерстонъ подалъ отставкъ за едно съ
другы-ти членове на Министерство-то, и Царица-та присла-
ла отставкъ-тъ имъ и призвала Лорда Дерби на кого-то взло-
жна да състави ново Министерство.

Чловѣческій-тъ чумъ отъ единъ странъ съ гилъ да скръ-
жи дѣвѣ земи, кои-то природа-та въ раздѣлила съ море и да
устрои путь за кола прѣзъ море-то, а отъ другъ странъ
сили са да отдѣли дѣвѣ сѣши, кои-то природа-та въ съръзала
и да отвори прѣзъ сѣхъ путь за гемин-ти. Наши-тычитателъ
знаїтъ, че още прѣди три години единъ французскій капи-
талистъ Ферд. Лесепсъ въ прѣдложилъ на Высокъ-тъ Портъ
проектъ за да съмъ прорѣже Сuezскій-тъ прошескъ, кой-то раз-
дѣлъ Средиземно-то море отъ Черномо-то (Правниско-то) и
да отвори путь за гемин-ти въ Индийско-то море; ико и да
посрѣдниъ тогы той-зи проектъ силено противодѣйствише отъ
Английскъ-тъ странъ, нъ Г. Лесепсъ не въ оставилъ намѣрені-
е-то си и не въ изгубилъ надѣждъ-тъ си, и като надви всич-
ки-ти прѣпятствия и привлече одобрение-то отъ всички-ти
Правителства, сега пакъ въ дошелъ въ Париградъ да дѣйствова-
и той-зи путь имъ надѣждъ да сподѣчи желание-то си. Прѣ-
дѣлы-ты на наши-ти книжици не ни дозволявътъ сега да съ
простирамъ на длаго въ изложение-то на той-зи въпросъ отъ
разрешение-то на кого-то за Трѣговиѣ-тъ ще почене нова
епоха. Най ико-то доказателство за полезъ-тъ на това
прѣдприятие въ общественно-то мнѣніе на цѣлый-тъ свѣтъ.

Ч ТАА ПЕЧЕТНИЦА С Ж СЕ ПЕЧЕТИЛИ И
СЕ НАМИРДЪ ЗА ПРОДАЖБА:

СКРАТЕНІЕ НА ТУРСКАТА ИСТОРИА преведена, пополнена и издана отъ П. Славейкова.

Цѣна-та ѹе . . . 1 цвaneцъ
КРАТКО СВѢЩЕННО ИСТОРИА преведена отъ
Архимандрита Партиенія Зографскаго. — 5 гроша
ПРѢБЛ-ТА и ВТОРА-ТА КНИЖКА (Ланчаріја)
отъ БЛАГАРОКИ-ТЪ КНИЖИЦИ.

ЧУБЕВІРЬ, нареденъ и изданъ отъ П. Р. Славейкова

Ч СЖЩА-ТА ПЕЧЕТНИЦА СЕ НАМИРАТЪ
ПОДЪ ПЕЧАТЪ:

КРАТКО СВѢЩЕННО ОГЛАСЕНІЕ или ПРИ-
ЧЛНІНІЕ (БАТЕХІЗИСЪ) прѣведенъ отъ Вѣнка
Христова.

ПЪРВА ХРАНІ на здравїа человѣчески умъ, прѣ-
ведена отъ Ивана П. Чичі.

СЛАВЛІНСКІ ХРИСТОМІЛІА издана отъ
Никонфора П. Константинова.

Книжка прѣглѣдана и одобрена отъ царска-та
ценсюра за да се печети.

БЛГАРСВЫ-ТИ КНИЖИЦИ

ИЗДАВАТЪ СА ДВА ПЪТИ ВЪ МЕСЯЦЪ-ТЪ НА 5 И 20 ЧИСЛО.

Цѣна-та на годишно-то изданіе (24 Книжки) е:

Ез Цариградъ 5 меджидиета сребърни.

По всичко-то Търско 5 $\frac{1}{2}$ медж. "

Ез Сербия, Блашко и Молдавия 6 мед. ср.
Една-та Книшка сама $\frac{1}{2}$ меджидие сребърно.

Подписка-та се приема само за единъ годинъ
отъ тъзи лица:

Отъ настоители-ти на БЛГАР. КНИЖИЦИ
Г. Г. В. Жариновичъ и К. В. Славчевичъ въ Цариградъ.

Отъ Г. Доктора С. И. Чомакова въ Пловдивъ.

Отъ Благород. Г. Ст. Грабилъ въ Къзанлъкъ.

Отъ Г. Иванча Стомирова въ Ески-Злара.

Отъ Г. Т. Х. Бойчева въ Шуменъ.

Отъ Г. Пантелей Х. Г. Кесимова въ Търново.

Отъ Г. Братія Х. Петкови въ Ръжевъ.

Отъ Г. А. Н. Каракашъ въ Свищовъ.

Отъ Г. Георги Казакова въ Тънча.

Отъ Г. Хр. Георгиева въ Бъкчеши.

Отъ Г. Мих. Поповича въ Ибраилъ

Отъ Г. М. и А. Ибраимовичъ въ Гюргево.

Отъ Г. Евлогия Георгиева въ Галацъ.